

Szentendre Város Önkormányzata

Ifjúsági Konceptió

Készítette: Pintér Ádám és Kádár Kristóf

Ne csüggedj, hisz ifjú vagy,
S minden elérhető,
Ha van benned bátorság,
Remény, s szeretni erő.

(J. W. Goethe)

2011.

Tartalomjegyzék

1.	Bevezető.....	4
1.1	A koncepció előkészítése	4
1.2	A koncepcióról általában	4
1.3	Az ifjúsági korosztályról	5
1.4	Az ifjúságbarát városról	5
2.	Helyzetelemzés	7
2.1	Jogszabályi háttér	7
2.2	Szentendrei támogatások az oktatás, az ifjúság és a sport területén	8
2.3	Szentendrei fiatalok legfőbb igényei	9
2.4	Demográfiai helyzetkép.....	10
2.5	Családi helyzet.....	11
2.6	Életmód, egészség	11
2.7	Prevenációs nevelés	12
2.8	A fiatalok tervei a jövőre nézve, anyagi helyzet.....	13
3.	Oktatás, nevelés.....	15
3.1	Szentendrei oktatási intézmények	15
3.1.1	Oktatási prioritások.....	16
3.1.2	Nemzetközi ifjúsági kapcsolatok és a határon túli kirándulások	17
3.1.3	Szentendre egyetemváros?.....	17
3.2	Szentendrei öntudatra nevelés	18
3.3	Ösztöndíjak, pályázatok, az első lakáshoz jutás	18
4.	Sport és szabadidős tevékenységek.....	19
4.1	A szentendrei sport jövője	19
4.2	A környezettudatos városról.....	20
4.2.1	Ifjúsági szempontból jelentős zöldterületek	20
4.2.2	Intelligens energiaszolgáltatás.....	22
4.2.3	Ifjúságbarát közlekedés.....	23
4.3	Rekreáció	24
5.	Ifjúsági kulturális és művészeti programok	25
5.1	Ébresztő alvóváros, avagy hová mész ifjúság... ..	25
5.1.1	Szórakozás és vendéglátás	25
5.1.2	Területi lehetőségek	26
5.1.3	Ifjúsági kedvezményrendszer	27
5.2	Szentendrei Ifjúsági Ház és Diákközpont	27
5.3	Szentendrei Ifjúsági Művésztelep és Rendezvényház	27
5.4	Ifjúsági rendezvények Szentendrén.....	29

5.5	Ifjúsági információs rendszer	29
5.6	A biztonságos városról	30
6.	Fiatalok részvétele a városi közéletben.....	31
6.1	Részvétel a döntéshozatalban.....	31
6.2	Szentendrei Diákönkormányzat és Ifjúsági Fórum	32
6.2.1	A diákönkormányzatokról általában	32
6.2.2	Szentendrei Diákönkormányzat.....	33
6.2.3	Szentendrei Ifjúsági Fórum.....	34
6.2.4	Az önkormányzat szerepe és feladatai.....	34
6.3	Az ifjúság felé nyitott önkormányzat.....	35
6.4	Kistérségi ifjúsági összefogás	35
7.	Összegzés.....	36

1. Bevezető

1.1 A koncepció előkészítése

„Szentendrét fel kell ráznunk, lendületbe kell hoznunk, hogy otthon érezhessük magunkat!” – ez lehetne a városi fiatalság mottója.

A városban élő fiataloknak elsődleges célja, hogy otthon érezhessék magukat Szentendrén, ne kényszerüljenek szabadidejüket a fővárosban eltölteni, hanem itthon is megtalálják mindazt, amire szükségük van. Ennek érdekében olyan közösségi tereket kell létrehozni, ahol kellemes környezetben megismerkedhetnek egymással, színvonalas programokon vehetnek részt, sportolhatnak, és élhetik mindennapjainkat Szentendre városában.

Ezen célok elérése érdekében kezdődött az Ifjúsági Konzultáció pár évvel ezelőtt, melynek keretében az ifjúsági szervezetek és a szentendrei iskolák képviselői elmondhatták gondolataikat a fiatalok igényeiről és a város jövőjéről, miután a Dumtsa Jenő Városfejlesztési Stratégia célként jelölte meg a koncepció megalkotását. Kérdőíves formában a városi ifjúság szélesebb rétegeinek véleménye is meghallgatásra került. Immár második alkalommal készült felmérés a fiatalok egészségi állapotáról, életmódjáról, szerhasználati szokásairól is. Idén kiscsoportos beszélgetéseken vettek részt a szentendrei középiskolai diákönkormányzatok képviselői, hogy a korábbi felmérések óta felmerült problémákat szintén kezelhesse az anyag. A Sport és Ifjúsági Munkacsoport elnöke is aktívan segítette munkánkat. A koncepció – elfogadása előtt – megvitatásra kerül a szentendrei ifjúsági szervezetek, a diákönkormányzatok, a fiatalokkal foglalkozó intézmények fóruma által, majd a Sport és Ifjúsági Munkacsoport és az ifjúságért felelős Egészségügyi, Szociális és Civil Bizottság dolgozza ki a végső módosításokat.

1.2 A koncepcióról általában

Az ifjúságról való gondolkodás alapja, hogy a fiatalokat, mint összetett célcsoportot tekinti, az őket érintő kérdésekbe bevonja képviselőiket és a döntéshozatalból sem hagyja ki érdekképviseleti szerveiket. A fiatalokkal való törődés hosszú távú befektetés, mivel a korosztályra nem problémaforrásként kell tekinteni, hanem lehetőségként.

A szentendrei ifjúsági koncepció és a hozzá megalkotandó cselekvési terv a szükségletek, a feladatok, a megoldási javaslatok számbavétele és olyan döntéshozatali elvek meghatározása, melyek megvalósítása során a meglévő értékek megőrizhetők, a hiányosságok pótolhatók és a város adott területén biztosíthatóak nem csak a fiatalok igényeinek megfelelő fejlesztések, hanem akár a turizmus fejlődése is.

Az ifjúsági koncepció keretet ad a kétévente felülvizsgálatra kerülő cselekvési programhoz. A cselekvési programnak arra kell irányulnia, hogy a város már meglévő intézményei a fiatal korosztály igényeit is kiszolgálják, Szentendre megfelelő környezeti feltételeket biztosítson a tanuláshoz, a sporthoz és a kulturált szabadidő eltöltéséhez, valamint ahol hiányosságok mutatkoznak, ott pótolja azokat. A szentendrei ifjúsági koncepció az önkormányzat már elfogadott stratégiáit és koncepcióit figyelembe véve igyekszik meghatározni az eddig még nem szabályozott ifjúságpolitikai feladatokat.

A koncepció olyan elképzelés, amelyre a társadalom és az ifjúsági korosztály folyamatos változása miatt van szükség. A fiatalok életterét meghatározó tényezők – a család, az iskola, a települési környezet, a különböző intézmények, civil szervezetek, a munkahely, a baráti társaságok – adják a szükséges változtatások esetleges színtereit. Ehhez kapcsolódik a fiatalok szükségleti rendszere, amelynek a legfontosabb három pillére a család, az állam és a helyi társadalom, a települési közösség.

E területek segítése szükséges ahhoz, hogy a fiatalok jól érezzék magukat környezetükben, és bekapcsolódjanak az aktív társadalmi életbe.

A fiatalok szükségletei:

- elemi szükségletek (család, táplálkozás, lakás, ruházat, egészséges természeti és normális társadalmi környezet)
- tanulás, szellemi-, testi fejlődés biztosítása
- pályaválasztás, elhelyezkedés, munkavégzés tisztességes jövedelem mellett
- családalapítás és önálló lakáshoz jutás
- társas élet, kapcsolatok, a szabadidő tartalmas eltöltése, rekreáció, regenerálódás
- politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális életben való részvétel, szerepvállalás

A fent említett szükségletek természetesen egyénekenként változóak, ám a kérdés az, hogy milyen feladat és munkamegosztás szerint, kinek milyen mértékben kell segítenie a szükségletek kielégítését. A különböző mérési módszerekkel feltárt helyi szükségletek megállapítása alapvető feladat volt, hiszen ez alapján kapunk képet a célterületekről, a szükséges intézkedésekről.

A koncepció célja tehát, hogy meghatározza az ifjúságpolitika helyi prioritásait:

- az önkormányzat felelősségvállalásának területeit, azokat az elveket, melyeket a szolgáltatások, tevékenységek fejlesztése során érvényesíteni kell
- teret biztosít a fiatalokat érintő projektek, fejlesztések megvalósításának
- elősegíti a fiatalokkal, mint sajátos társadalmi csoporttal való integrált, hosszú távú célokat szem előtt tartó foglalkozást, a problémáik komplex kezelését
- keretet biztosít az érintett társadalmi szereplőkkel való együttműködéshez
- a prioritások kijelölésével hozzájárul a rendelkezésre álló források hatékonyabb felhasználáshoz

1.3 Az ifjúsági korosztályról

Jelen koncepció fokozottan épít az ifjúság városi vérkeringésbe való bevonására. Természetesen foglalkozik a gyermek korosztály, azaz a 14 év alattiak helyzetével is, de elsősorban a 14-35 éves réteg lehetőségeit próbálja bővíteni a város életében.

Az ifjúsági korosztály tág meghatározásnak indoka a mai világban megfigyelhető általános tendencia, miszerint a fiatalok egyre korábban válnak a fogyasztói társadalom aktív tagjaivá, ugyanakkor hosszabb ideig szüleikre, családjukra támaszkodnak eltartottként, még abban az esetben is, ha időlegesen munkát vállalnak. Ebből kiindulva az ifjúsági korosztályt a középiskolás kortól a „felnőtté válásig”, a családalapításig, a saját otthon kialakításáig határoztuk meg.

1.4 Az ifjúságbarát városról

Mitől válik tehát egy város „ifjúságbaráttá”? Hogyan foglalhatnánk össze azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik, hogy ifjúságbarát városról beszéljünk?

Az ifjúságbarát város az, ahol:

- kiegyensúlyozottak a különböző társadalmi csoportok közötti viszonyok – a fiatalok éppen úgy természetes társadalmi csoportot alkotnak, mint az idősebbek, mint a vállalkozók, mint a munkaképesek, mint a választásra jogosult polgárok stb., és ezt a város tudomásul veszi
- láthatóvá kell válnia, hogy a város hogyan és milyen formában számít a fiatalokra, valamint ezt miként fejezi ki, juttatja érvényre

- a városban élők számítanak a fiatalok energiáira, cselekvőképességére
- a város megértően kezeli a fiatalok tevékenységeit. A problémakezeléshez kialakult légkör lehetővé teszi azt, hogy a fiatalokra, mint a problémák megoldásában közreműködni képes csoportra gondoljanak
- vannak olyan fiatalok, akik azért hallatják a hangjukat, mert a városban meghallják és meghallgatják őket, és mert jelenlétükkel számolnak a város életében
- vannak olyan civil szervezetek, amelyek a fiatalok részvételével és érdekükben működnek, továbbá tevékenységük a város életének természetes része – a város elfogadja, bátorítja és támogatja működésüket, hiszen ők is a helyi civil társadalom természetes részei
- a városban élő társadalmi csoportok képviselői között a fiatalok szószólói és civil szervezetei másokkal egyenrangúak
- a város más társadalmi csoportjai elfogadják, hogy a fiatalok társadalmi csoportjai velük azonos súllyal jelennek meg a város életében
- vannak olyan „meghatározó felnőttek”, akik szavaikkal, tetteikkel és önként segítenek a fiatalabbaknak rokoni–vérségi, illetve gazdasági érdekeltség nélkül
- a város terei a fiatalok sajátos igényeinek és szükségleteinek rendelkezésére állnak, és a város elfogadja a fiatalok igényei és szükségletei által kialakuló közösségi tereket
- a városi önkormányzat gondot fordít arra, hogy a fiatalok sajátosságainak megfelelő problémafeltáró és problémamegoldó rendszereket működtessen, és ez áthatja az önkormányzat fenntartásában működő intézmények tevékenységét, szempontként jelen van a források tervezésének és azok elosztásáról szóló döntések folyamatában, ezt az önkormányzat közösségi szükségletként veszi figyelembe

Ehhez intézményes megoldások, vagyis kiszámítható, áttekinthető, tartós és demokratikus viszonyok, ezeket építő és fenntartó feltételek kellenek, amelyhez pedig „ifjúságbarát” városi önkormányzatra van szükség.

2. Helyzetelemzés

A helyzetelemzésnél figyelembe vettük az ifjúsági korosztályra vonatkozó jelenlegi törvényi szabályozást, a már létező önkormányzati rendeleteket és költségvetési kiadásokat. Az elemzés fokozottan épít a már említett 2005-ös, 2007-es és 2010-es felmérésekre, valamint a hivatalos statisztikai adatokra. Megemlítendő ugyanakkor, hogy nem készült teljes körű ifjúságkutatás a városban, ám a helyzetkép felvázolásánál figyelembe vettük a széles körben bevont fiatalok véleményét, problémafelvetéseit.

2.1 Jogsabályi háttér

Az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű jogforrása az alkotmány és a jövő évben hatályba lépő új Alaptörvény, amely többek között kimondja, hogy az állam különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, továbbá védelmezi az ifjúság érdekeit. Emellett számos nemzetközi egyezmény, így az ENSZ ifjúsági témájú egyezményei és nyilatkozatai, az Európai Bizottság Fehér Könyve és az Európa Tanács, az ifjúság helyi közösségekben való részvételéről szóló chartája is meghatároz olyan elveket, melyekhez szükséges az önkormányzat aktív részvétele és nyitottsága a fiatalok helyi ügyekbe való bevonására.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi törvény az önkormányzatok kötelező feladatai közt előírja a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondolkodást, és az önkormányzatok önálló döntésére bízta, hogy a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el. Emellett a törvény kimondja, hogy az önkormányzat támogatja a lakosság önszerveződő közösségeit és együttműködik velük. Azt, hogy Szentendre Város Önkormányzata mely feladatok ellátását vállalja, befolyásolja a helyi társadalom szerkezete, a népesség összetétele, a település adottságai, fejlettsége és egyéb más körülményei is.

Az ifjúsági korosztályhoz kapcsolódik ugyanakkor a közoktatási törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény, a sporttörvény, de még nem készült eddig egységes ifjúsági törvény, mely megfelelően szabályozná ezen területet.

Szentendre Város Önkormányzat Képviselő-testületének rendeletei, melyek érintik az ifjúságot:

- a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátásokról, azok igénybevételéről, a fizetendő térítési díjakról (24/2003)
- a pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekvédelmi ellátásokról (51/2006)
- a városi kitüntető díjak alapításáról és adományozásának rendjéről (10/2008)
- Szentendre Város Tanulmányi Ösztöndíjának alapításáról és adományozásának rendjéről (28/2003)
- Szentendre Város Önkormányzat Környezetvédelmi Alapjáról (20/2001)
- szeszesital-fogyasztásának közterületen való korlátozásáról (21/2004)
- Szentendre Város zöldfelületeinek használatáról és védelméről (34/2005)
- az üzletek éjszakai nyitvatartási rendjéről (24/2007)
- a közművelődésről (18/2007)
- az Önkormányzat testnevelési és sport feladatairól (32/2007)
- a "Talentum" Szentendre Jövőjéért Ösztöndíj alapításáról és adományozásának rendjéről (50/2007)
- a gyermekek HPV elleni védőoltás költségeinek átvállalásáról (36/2009)
- az Önkormányzat, az egyházak, a helyi társadalmi és civil szervezetek, valamint alapítványok kapcsolatrendszerének egyes kérdéseiről, és az egységes pályázati-támogatási rendszerről (34/2009)

- a közterület-felügyelet szervezetéről és feladatairól, valamint a Közterületi Térfigyelő Rendszer létrehozásáról (4/2010)
- a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokról (135/1995)

A Dumtsa Jenő Városfejlesztési Stratégia három ponton szolgált alapjául az ifjúságot érintő kérdések tárgyalásának:

- III/5. – Az „okos városról” szóló fejezet, kiemeli az ifjúsági koncepció megalkotásának fontosságát, összehangolt fejlesztések címen.
- V/1. – A „megújuló város” fejezetcím első pontja felszólít az ifjúsági összefogásra, célként jelöli meg az ifjúsági programok hirdetését, ifjúsági ház kialakítását, valamint olyan szervezet létrehozását, mely közelebb hozza a fiatalságot a közvetlen döntéshozatalhoz.
- VI/9. – A stratégia „együttműködő város” pontjában a 9. bekezdés felhívja a figyelmet a civil szervezetekkel való szoros együttműködésre, melybe az ifjúság, mint szegmentált civil réteg szintén beletartozik.

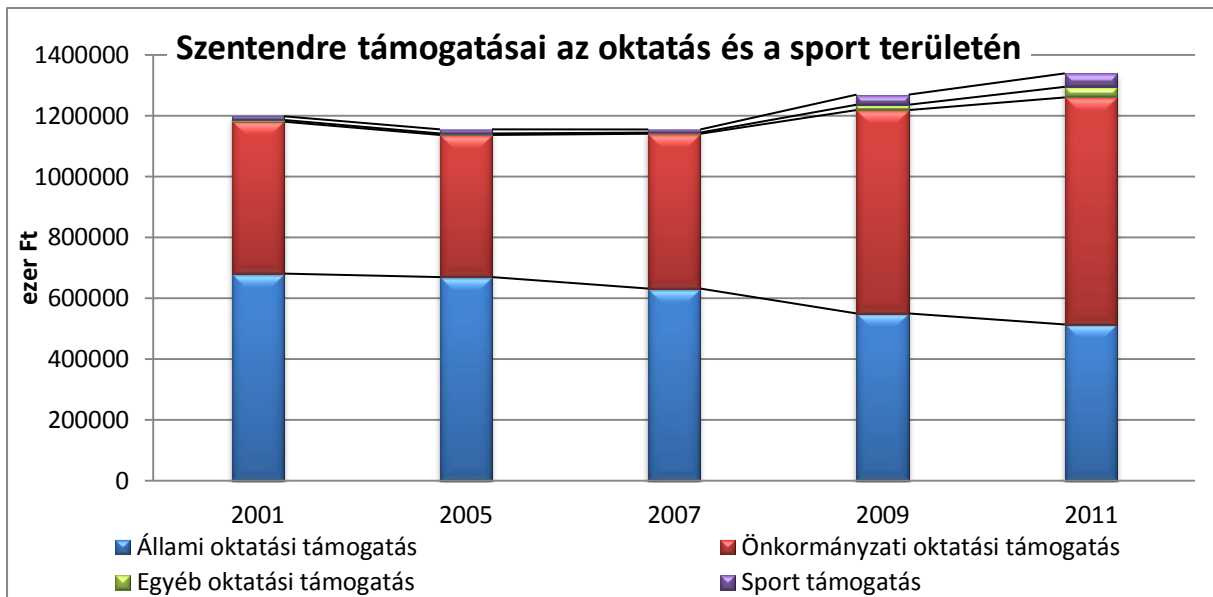
2.2 Szentendrei támogatások az oktatás, az ifjúság és a sport területén

A Szentendre 1000év+ program átfogja és felöleli a városi fejlesztési elképzeléseket. Ezen elképzelésekhez tartozik – a városban zajló infrastrukturális beruházásokon kívül – a városi sport, oktatás, valamint a kultúra további átfogó fejlesztése, a jövőbeni céloknak való megfeleltetés. Alapvető cél, hogy minden korcsoport, valamint minden társadalmi réteg otthonosan mozoghasson Szentendrén. A lokálpatrióta program, a nőkre szabta város, valamint az ifjúsági érdekltségű társadalmi tőke növelése mind-mind az 1000év+ keretein belül történik, ezzel érzékeltetve, hogy az ezer éves hagyományok, a közös értékek megőrzése és a fejlesztési elképzelések nincsenek ellentétben egymással, a stabil alapra való építkezés révén Szentendre régi értékeit megtartó, ugyanakkor modern, fejlett várossá válik.

A város kiadásai az ifjúság területén a következőképp csoportosíthatóak:

- oktatás
  - bölcsődék
  - óvodák
  - iskolák
  - gyermekek napközbeni ellátása
  - gyógypedagógiai nevelés (Bárczi)
  - művészetoktatás (zeneiskola)
  - első osztályosok tankönyvtámogatása
  - Oktatási Alap
  - városi ösztöndíjak
  - óvodai játszóeszköz beszerzési alap
  - óvoda és iskolafejlesztési támogatások
- sport
  - általános iskolai tanulók úszásoktatása
  - Sport Alap (diák- és versenysport egyesületeknek)
  - sportpályák fenntartása
  - városi sportrendezvények
- kultúra
  - Kulturális Alapból ifjúsági rendezvények támogatása
  - a Kulturális Központ fiataloknak szóló rendezvényei
- egyéb ifjúságra fordított kiadások

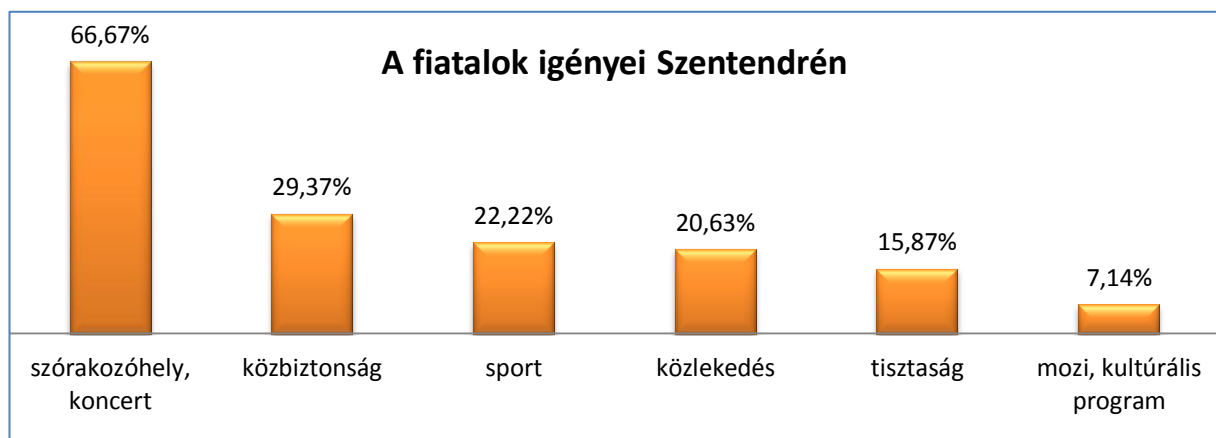

Az önkormányzat a 2011-es évben összességében 1,4 milliárd Ft-ot költ ifjúsági célokra. Nehéz gazdasági helyzete ellenére is saját forrásaiból több mint 850 millió Ft-ot fordít tágabb értelemben az ifjúsági korosztály támogatására, melyből a legjelentősebb tétel az oktatási intézményekre fordított közel 640 millió Ft-os támogatás, az állami támogatásokon felül.

Ezen források jövőbeni átcsoportosításával támogathatók a jelen koncepcióban megfogalmazott célok. Ésszerű és logikus forrásfelhasználással olyan céltartalmú képezhető, melyből finanszírozható a leírt feladatok hatékony megvalósítása.

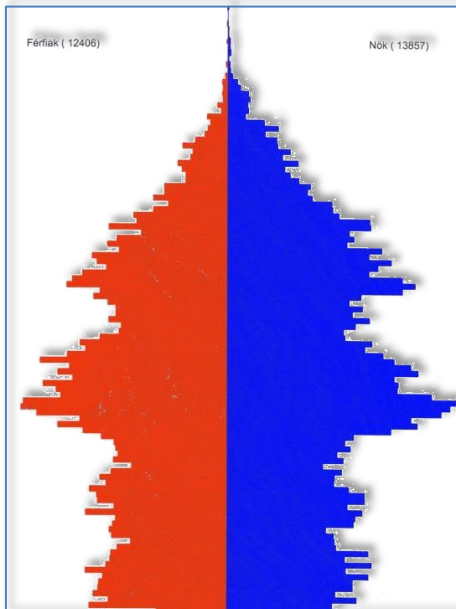
2.3 Szentendrei fiatalok legfőbb igényei

A 2007-ben az Ifjúsági Konzultáció keretei közt végzett kutatás legfontosabb célkitűzése a szentendrei fiatalok igényeinek felmérése volt. A kérdőíves felmérés eredményeit a szentendrei középiskolák diákönkormányzatainak tagjaival való beszélgetések is megerősítették. Ez alapján Szentendre városának olyan helyet kell biztosítani a helyi ifjúságnak, ahol biztonságos és kulturált környezetben szórakozhatnak, tarthatnak rendezvényeket, eltölthetik szabadidejüket. Fontos, hogy a fiatalok megtalálják a város kulturális kínálatában a nekik szóló programokat is. Emellett jelentős feladat a sportolási lehetőségek megismertetése a korosztállyal és a sportlétesítmények megfelelő színvonalon történő üzemeltetése. Foglalkozni kell a városi közlekedés problémáival, azaz az iskolák és intézmények biztonságos megközelítésével, valamint – legalább a hétvégi, esti időszakban – a megfelelő közösségi közlekedési kapcsolatok kialakításával a városon belül és a környékbeli települések között is.

2.4 Demográfiai helyzetkép

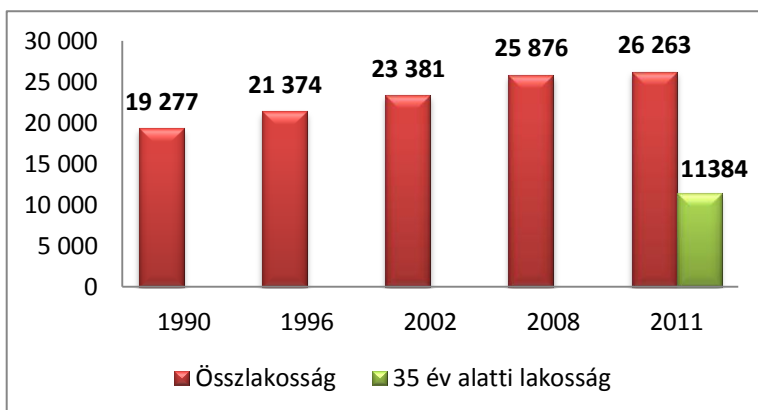
Szentendre az elmúlt 20 évben folyamatosan bővülő, dinamikusan fejlődő város képét mutatta, mely elsősorban vonzó természeti tájai, nyugodt környezete és élhető, pihentető hangulata miatt kedvelt lakókörnyezet. A városban történő letelepedés a kisgyermekes, illetve gyermekvállalás előtt álló fiatal családoknak vonzó elsősorban, azonban a főváros közelsége további csoportokat készít az ideköltözésre.

Szentendre kisvárosként Budapest vonzáskörzetéhez tartozik, de rendelkezik saját vonzáskörzettel is, amit a kistérségben a Duna mellett, a Szentendrei-szigeten, illetve a Pilisben fekvő 12 település (Budakalász, Csobánka, Dunabogdány, Kisoroszi, Leányfalu, Pilisszentkereszt, Pilisszentlászló, Pócsmegyer, Pomáz, Szigetmonostor, Tahitótfalu, Visegrád) alkot a maga több mint 77 ezer fős lakosságával.

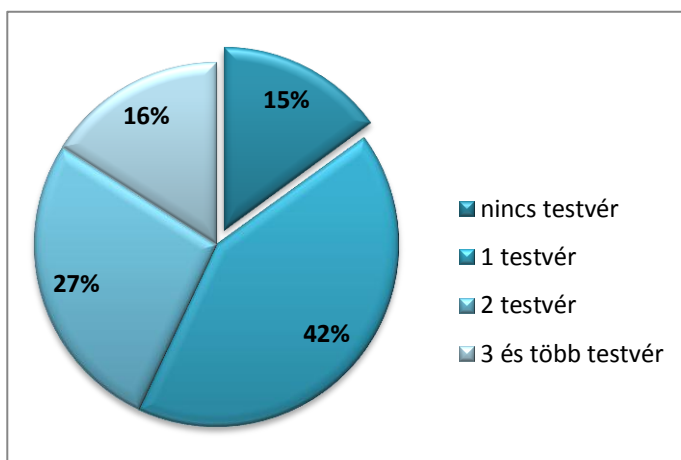
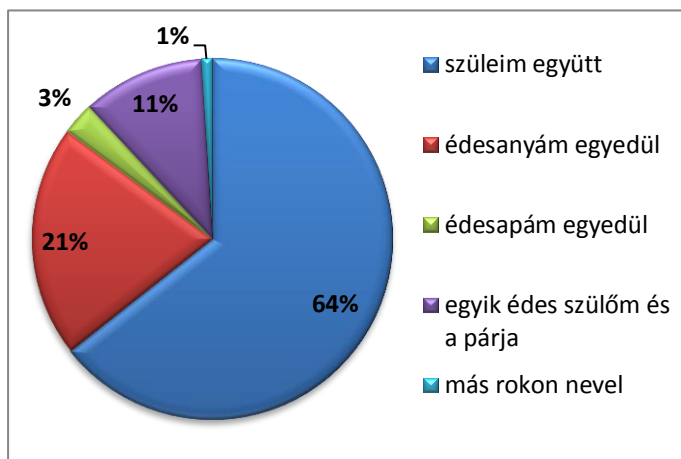
Míg a demográfiai folyamatok eredményeként a népesség száma országosan csökken, a fiatal családoknak köszönhetően és a bevándorlásból adódóan a lakosság száma Szentendrén és vonzáskörzetében lassú, de biztos és egyenletes növekedést mutat. Ez a szuburbanizációs folyamat egyfelől a főváros közelsége, másfelől a vonzó lakhatási lehetőségek miatt is jellemző.

A kiköltözéssel erősödtek az agglomerációs hatások, vagyis a fővárostól való erős függés, mert a kiköltözők legtöbbször lakcímet vált, de munkahelyet, iskolát nem. Ebből fakadóan a város eltartó képessége csökken, további intézményi bővítések szükségesek a lakosság növekvő számarányát tekintve. Szentendre korösszetétel tekintetében – a korfa adataiból láthatóan – fiatalodó népességű város, aminek következménye, hogy a város szellemi tőkéje regionális és országos szinten is kiemelkedően nagy, a felsőoktatási intézmények hiánya ellenére.

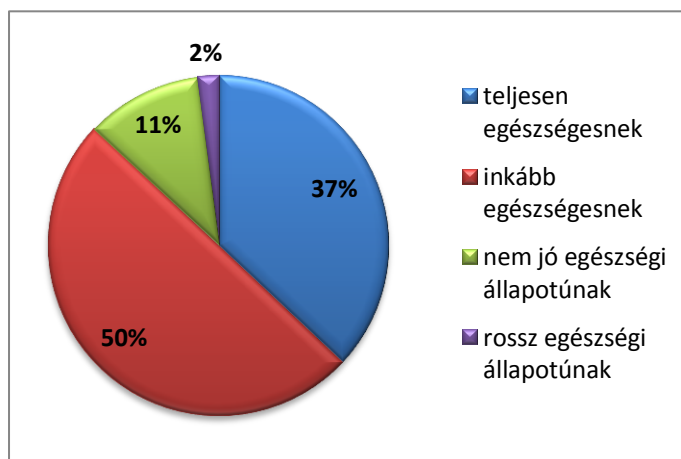
A demográfiai mutatókból kivehető, hogy Szentendrének szüksége van azon tehetséges, képzett és a városért tenni akaró fiatal rétegre, akik a város jövőjének kialakításában jelentős szerepet játszanak, illetve a későbbiekben játszani fognak. A koncepció célcsoportját képező 35 év alatti korosztály a városban 11.384 főt képvisel.

2.5 Családi helyzet

házas és szintén 13% élettársi kapcsolatban él. A házasságban élők mintegy háromnegyedének van már gyermeke, míg az élettársi kapcsolatban élőknel ez az arány csak egyharmad körüli. Megfigyelhető tehát, hogy az együttélés módját a fiatalok már nem csak a házasságban látják, viszont a gyermekvállalást még mindig inkább a házassághoz kötik. Ez Szentendrre is jellemző.

2.6 Életmód, egészség

A családok mai helyzetét több tényező is befolyásolja. Országosan, sőt egész Európában egyre inkább megfigyelhető jelenség az ifjúsági életszakasz kitolódása. A fiatalok tovább tanulnak, nem állnak rögtön munkába, később alapítanak családot, hosszabb ideig maradnak otthon, használják ki a szülői ház nyújtotta lehetőségeket. A családok ma már nem csak hagyományos formában léteznek. Egyre több az egy szülő, csonka és mozaikcsalád.

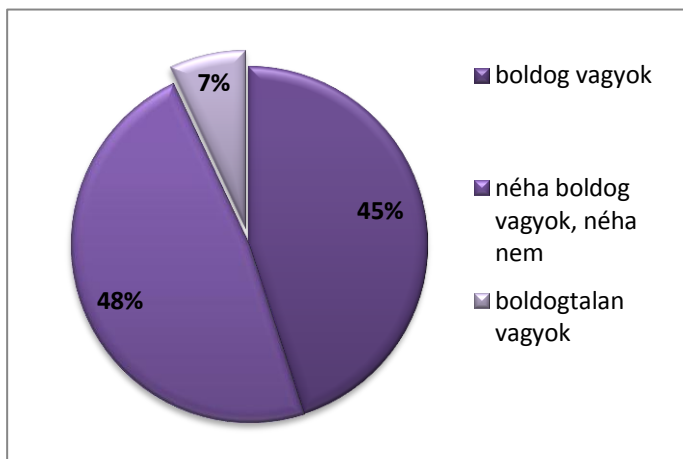
Ezt a szentendrei középiskolások körében készült felmérés is igazolja: Az is megfigyelhető, hogy egyre kevesebb gyermeket vállalnak a szülők, ám szerencsére városunkat e rossz tendencia kevésbé érinti. A szentendrei középiskolások körében végzett mérés kimutatta, hogy kevés az egy gyermekes család, azonban sok a nagycsaládos is az országos átlaghoz képest.

A középiskolás korúaknál idősebb, de az ifjúsági korosztályhoz tartozóknál az országos felmérések azt mutatják, hogy több mint 74% hajadon vagy nőtlen, 13%

A fiatalok életmódját feltérképező főbb kutatások az egészség érzésére, sportolási szokásokra, és a káros szenvedélyekre vonatkoznak.

A középiskolások körében kimutatható, hogy 37 százalékuk érzi magát teljesen egészségesnek, 50 százalékuk gondolja, hogy majdnem teljesen egészséges, valamint jól látható, hogy a boldogság érzése egyértelműen összefügg az egészség érzésével.

Az is megfigyelhető az egészség és boldogság kapcsolatában, hogy ugyanannyian érzik magukat boldognak, mint ahányan nem szenvednek semmilyen betegségben, nem küzdenek semmilyen egészségügyi problémával. A

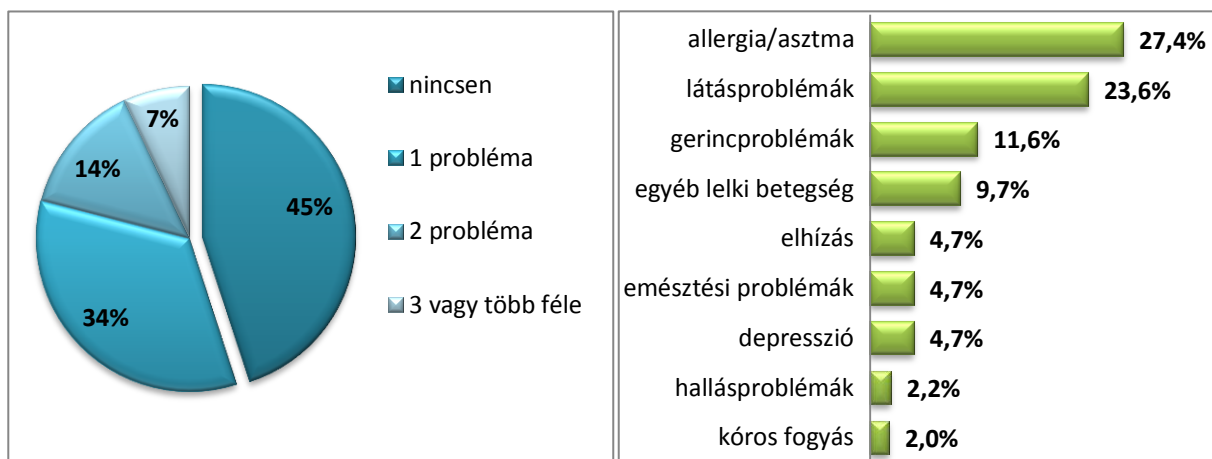

szentendrei fiatalok 45%-ának nincs semmilyen betegsége, 34%-a egyetlen betegséggel küzd, míg 14%-nak kettő, 7%-nak három vagy több egészségügyi problémája van.

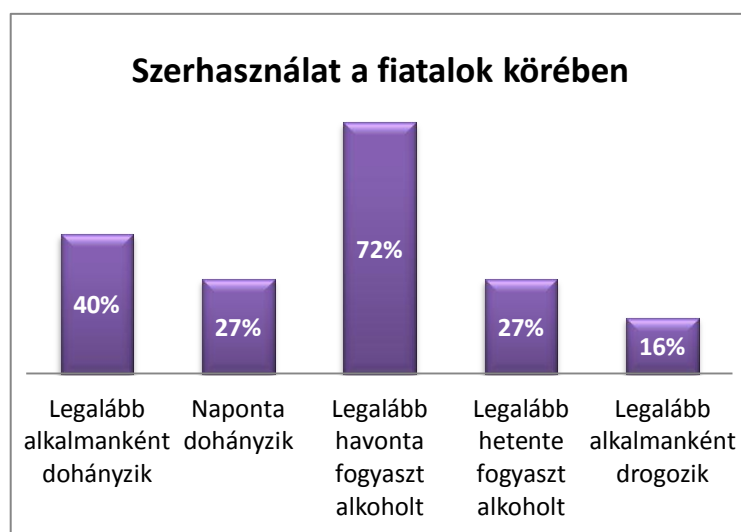
Azok a szentendrei fiatalok, akiknek egészségügyi problémái vannak, több mint 50%-ban allergiás megbetegedéstől, és látási problémáktól szenvednek. Ez országosan megfigyelhető jelenség, nem csak a középiskolások körében, okai pedig a modern kori életvitellel függenek össze. Egyre több időt töltünk

számítógép és televízió előtt, az allergia kialakulását pedig sokszor a modern tisztítószerekkel és a túlzott higiénával magyarázzák.

A felmérésben résztvevő fiatalok kétharmada tisztában van vele, hogy a jó egészségügyi ellátás segít a megbetegedések gyakoriságának csökkentésében, valamint az élettartam növelésében. Úgy gondolják, hogy elsősorban az egyéni életmódjuk határozza meg az egészségi állapotukat.

2.7 Prevenációs nevelés

A szentendrei fiatalok körében is problémát okoznak az Európában és Magyarországon is megjelenő szerhasználati szokások. A válaszadó szentendrei 14-18 éves fiatalok 40%-a legalább alkalmanként, több mint negyedük pedig naponta dohányzik. Szintén több mint negyed részük heti gyakorisággal fogyaszt alkoholt. Közel hatodik legalább alkalmanként drogot fogyaszt. 2005-höz képest a cigarettát, illetve alkoholt fogyasztó fiatalok száma valamelyest nőtt, míg a drogot használóké stagnált.

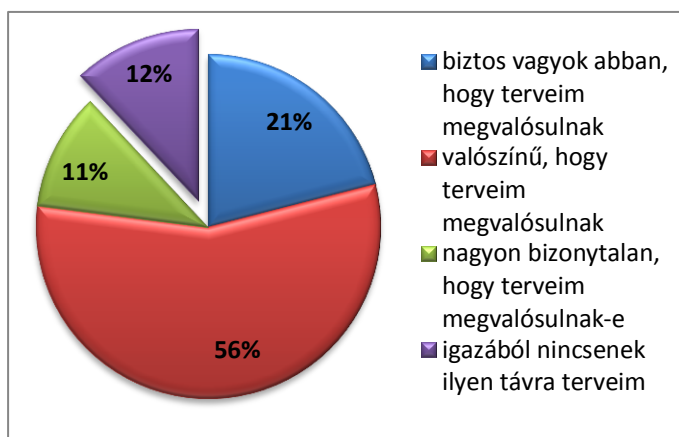
Egy országos felmérés szerint a 15-29 év közötti fiatalok körében a naponta dohányzók között nagyobb arányban találhatóak férfiak. A férfiak 34%-a, míg a nők alig több, mint egynegyede fogyaszt napi rendszerességgel dohányárut. Érdekesség továbbá, hogy az iskolai végzettség fordítottan arányos a dohányosok számával.

A szerhasználatban a következő eltérések mutatkoznak iskolánként: a napi rendszerességű dohányzás, emellett a droghasználat említése valószínűbb a szakközépiskolában, mint a gimnáziumokban.

A drogfogyasztás kapcsán az utóbbi időben megjelentek a további komoly problémát jelentő dizájner drogok. Régen azért volt egyszerűbb kezelni a helyzetet, mert a drogfüggők olyan rossz egészségi állapotba kerültek, hogy előbb-utóbb rehabilitációs kezelésre kényszerültek, ahol megtanították nekik, hogyan illeszkedjenek vissza a társadalomba. Az új típusú drogok nagyobb részben pszichésen károsítják a használót, ezért nem, vagy csak csekély számban fordulnak segítségért. Ma már az interneten könnyen hozzáférhetőek a még illegálisak nem minősített drogok. A szakemberek szerint nem az a megoldás, ha a fiatalokat a szórakozóhelyekről kiszorítják a közterületekre, mert bent nagyobb kontroll alatt tarthatják őket, ezért olyan szórakozóhelyek kellenek, ahol biztonságosan, felügyelet mellett szórakozhatnak, és nem jelenhetnek meg a dílerek.

Fontosnak tartjuk a városban olyan szociális munkások, iskolapszichológusok hálózatának kialakítását, ahol a munkások nem az iskola alkalmazásában állnak, így a gyerekek nagyobb bizalommal fordulhatnak hozzájuk problémáikkal. Már az általános iskola alsóbb osztályaitól el kell kezdeni a felvilágosítást. Az oktatási intézményeknek szoros együttműködésben például az Egészséges Városért Közalapítvánnyal rendszeres szenvedélybetegségek elleni látványos, a fiatalok igényeinek megfelelő képzést kell tartaniuk.

2.8 A fiatalok tervei a jövőre nézve, anyagi helyzet

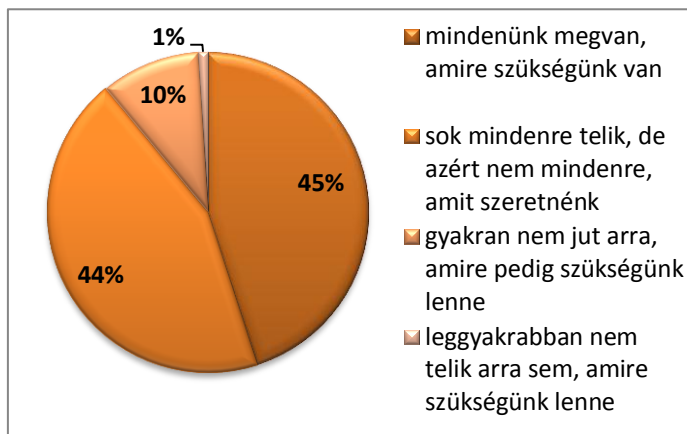

A 15-29 éves fiatalok körülbelül 37 százaléka már nem él közös kasszán a szüleivel. A lakáshelyzetük szempontjából önálló 85 százaléka anyagilag is független, azok között pedig, akik együtt élnek szüleikkel 14 százalékot tesz az önellátók aránya.

A szülői házból már kikerült, dolgozó fiatalok átlagjövedelme 109 ezer forint, de ez az arány regionálisan igen változó. Elmondható azonban, hogy a fővárosban és környékén, a fiatalok másfélszer annyit keresnek, mint a többi régióban.

A szentendrei középiskolások 12 százalékának nincsenek a jövőre vonatkozó tervei, azok közül viszont, akik rendelkeznek konkrét jövőképpel, több mint 50 százalékuk gondolja úgy, hogy az meg is valósul.

Budapest közelségének és munkaerő-igényének köszönhetően, a nyilvántartott álláskeresők részaránya Szentendrén jelentősen alacsonyabb, mint az országos ráta. A fiatalok életkezdesi nehézségeit jelzi, hogy a szentendrei 17-25 éves álláskeresők aránya növekedett az elmúlt években: 2004-ben a városban nyilvántartott álláskeresők 8 százaléka, 2008-ban már 13 százalékuk került ki ebből a korcsoportból.

A diákok szubjektív anyagi helyzetét négy fokozattal mérték. Ez alapján több mint 10%-ról lehet elmondani, hogy gyakran az alapvető szükségleteikre sem telik. Ez jobb az országos aránynál.

Világosan látható, hogy a szentendrei fiatalok pályaorientációjában, illetve a jövőkép kialakításában döntő szerepet játszik a család jelenkori anyagi helyzete. Ebből fakadóan azon fiatalok, akik szerény anyagi háttérrel rendelkeznek, kisebb volumenű tervekkel néznek a jövőjük elé, mint azok, akiknek megfelelő

egzisztenciális háttér áll rendelkezésükre. Alapvető feladatunk, hogy a színvonalas oktatáson, a sportlehetőségek kiszélesítésén, a megfelelő tájékoztatáson, valamint a különféle ifjúsági programokon keresztül biztosítsuk a lehetőséget, hogy a fiatalok megálmodhassák, majd megvalósíthassák terveiket függetlenül attól, hogy milyen anyagi helyzetben vannak jelenleg. Erre sokféle támogatás és pályázati forma létezik, amelyek jó eséllyel valósíthatóak meg Szentendrén.

3. Oktatás, nevelés

Szentendre, mint a Dunakanyar-Pilisi Kistérség központja továbbra is élen kíván járni az oktatás, nevelés területén. Jelenleg 8 általános és 5 középiskola működik a város területén, melyek magas színvonalon biztosítják a fiatalság oktatását, nevelését, készségfejlesztését.

A regionális politika egyik fő alappillére, hogy a fenntartható fejlődésnek, a régió bővülésének legjobb módszere a szellemi tőke előállítása, melyet leghatékonyabb és legkézenfekvőbb módon a magas színvonalú helyi oktatással érhetünk el. Kiemelkedő célunk tehát, hogy az oktatás, nevelés nagy hangsúlyt kapjon az ifjúságpolitikai célkitűzések között, beleértve a művészetoktatást, illetve a tehetséggondozást.

Több intézmény vezetőjével, illetve a helyi diákönkormányzatokkal való egyeztetés során felmértük az adott intézmények igényeit, elvárásait a várossal szemben. Tapasztalható volt, hogy lelkesek, nyitottak a város felé, szívesen foglalkoznak az ifjúságot érintő kérdésekkel, aktívan részt kívánnának venni Szentendre mindennapi életében. Célunk ezért átfogó, intézményesített kereteket biztosítani a középfokú oktatási intézmények diákönkormányzatai számára, hogy megalkothassák és kifejthessék véleményüket az őket érintő városi kérdésekben. A Dumtsa Jenő Városfejlesztési Stratégia „okos város” című fejezetében, az ifjúság nevelésével kapcsolatos célokat támogatjuk, azokkal egyetértünk.

Városunk oktatása gazdag, sokszínű. A hagyományos struktúrát az utóbbi években felváltotta az új utakat kereső, dinamikus szemléletmód. Új típusú iskolák jöttek létre, új pedagógiai programok készültek, új fenntartók léptek színre. Az állami oktatás monopóliumát felváltotta a helyi igényeket, sajátosságokat szem előtt tartó struktúra. Fontos szerepet kap a verseny, a szülői igényekhez való alkalmazkodás. A város és a térség lakosságnövekedésének megfelelően nőtt az oktatás szerepe is. Mind statisztikailag, mind megítélés szempontjából Szentendrén a térségi feladatellátás egyre fontosabbá válik.

Fontos a művészetoktatás további erősítése, különböző művészeti szakok, művészi ágak bevezetése, ezáltal az infrastruktúra is gyarapodik, pl. koncertterem, színházak, klubok, galériák létrehozásával. A másik fő terület a szakképzés fejlesztése. A közép- és felsőfokú szakképzés az országos oktatási-fejlesztési programban kiemelten támogatott terület. Törekedni kell továbbá a felsőfokú oktatás meghonosítására Szentendrén.

3.1 Szentendrei oktatási intézmények

Szentendrén a növekvő létszámú iskolás korba lépő generációk ellátása komoly kihívást jelent, ugyanis az elmúlt években jelentősen emelkedett a beiratkozott diákok száma. Jelenleg a bölcsődék mellett 14 óvoda, 8 általános iskola és 5 középiskola szolgálja ki a fiatalok oktatási, nevelési igényeit. A városban működik a Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, valamint a Kinizsi Pál Tiszthelyettes Szakképző Iskola is.

A koncepció középiskolai célcsoportját oktató intézmények városunkban:

- II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Gimnázium
- Szentendrei Református Gimnázium

Intézmény	2002	2004	2006	2008	2010
Bölcsődébe beírt gyermekek száma	118	103	98	120	
Óvodába beírt gyermekek száma	856	953	995	1021	1145
Általános iskolai tanulók száma	2444	2363	2217	2238	2501
Középiskolai tanulók száma	1733	1916	2025	2001	2156
Naponta bejáró általános iskolai tanulók			350	420	409
Naponta bejáró középiskolai tanulók	914	1038	1107	1042	1208

- Móricz Zsigmond Gimnázium
- Ferences Gimnázium
- Petzelt József Szakközépiskola és Szakiskola
- Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

3.1.1 Oktatási prioritások

Művészetoktatás

Cél a nehéz helyzetben levő oktatási intézmények megsegítése, támogatása, hogy később nagyobb részben önfenntartóan működjenek, öntevékenyen oldhassák meg a gyermekek oktatását, valamint az ahhoz szükséges feladatok ellátását.

Kiemelt ifjúsági törekvés a régió, valamint az ország művészeti képzéseiben élen járni, ezzel is tovább öregbítve a város hírnevét, gazdagítva a művészeti kultúrát. Továbbra is szem előtt tartandó a fenntartható fejlődés, valamint a művészeti képzés fejlesztésének hatékony és eredményes mivolta, mely magában foglalja, hogy a megvalósítás a lehető legkisebb költségráfordítással történjen, ám az intézmény legalább ugyanolyan színvonalon működhessen, mint jelenleg. A zeneiskolával történő egyeztetést követően a következő tervezetet tartjuk ifjúsági szempontból követendőnek és elfogadhatónak:

Az alapfokú művészetoktatási intézmények zeneművészeti ágának fenntartása egyre nagyobb terhet ró a fenntartóra. Az állami normatíva és a térítési díjak együttesen is csak alig több mint a felét fedezik a feladatellátáshoz szükséges teljes összegnek. Az országos tendenciával ellentétben nem leépítésben, hanem felépítésben, a csoportos oktatás kiszélesítésében látjuk a megoldáshoz vezető utat. Ennek anyagi okai is vannak. A csoportos oktatás kiszélesítése más művészeti ágakkal hosszú távon csökkentheti az egyéni oktatás költségeit, ezáltal mérséklődhetnek a fenntartót terhelő költségvetési kiadások.

A művészi tehetségek felfedezése, gondozása és fejlesztése közös feladatunk. Szentendre a művészetek városa, ezért tartjuk szükségesnek, hogy intézményes keretek között különböző művészeti ágakat tanulhassanak a szentendrei iskolások. Nem csak a zeneművészet területén mélyíthetik el tudásukat, hanem a táncművészet, a képző- és iparművészetek, valamint a báb-és színművészet irányába is lehetőséget kapnának. Ez több okból is időszerű volna: az új közoktatási törvénykoncepció új értékalapokra helyezi az oktatási rendszer egészét, melyben kiemelt szerepet szán a tehetséggondozásnak, ezen belül a művészetoktatásnak, mely jelentős nemzeti értéket képvisel. A művészetoktatás állami feladat, közszolgálat, melyet úgy kell megszervezni, hogy az igénybevevőnek ne jelentsen aránytalanul súlyos anyagi terhet. Szentendre ismert és elismert képzőművészei nevükkel és szaktudásukkal is támogatják az ügyet.

Tehetséggondozás

Fontosnak tartjuk, hogy a fiatal tehetségek az élet bármely tanulmányokkal összekapcsolható területein megkapják azokat a szükséges pluszokat, melyekből táplálkozva tovább bővíthetik tudásukat, kibontakoztathatják tehetségüket. A saját oktatási intézményük keretein belül, de akár különórákon való részvétellel, külön foglalkozások alkalmával fejleszthetik készségüket. A város lehetőséget kíván biztosítani, hogy az ifjú tehetséges diákok, fiatalok a képzéseken való részvétel segítségével aktív, hasznos tagjai lehessenek a szentendrei művész, illetve szellemi életnek. Jó példa erre a Ferences Gimnáziumban 2003 óta működő Európai Unió képzés, mely megismerteti a diákokat az Unió döntéshozatali mechanizmusaival, politikájával, melynek segítségével jól felkészült, konkrét tárgyi és széleskörű elméleti tudással rendelkező tanulókat képeznek, készítene fel egy évenként megrendezésre kerülő versenyre. Szentendre széles körű nemzetközi kapcsolatait tekintve

elmondható, hogy ha az európai népek különböző kultúráját megismertetjük a szentendrei diákokkal, könnyebben és hatékonyabban rendezhetik ügyeiket mind hazai mind nemzetközi kapcsolatok terén. Átfogó képet kaphatnak az Európai Unióról, a tagállamok döntéshozatalban betöltött szerepéről, véleményének súlyáról. Az innen kikerülő diákok rendszeresen nyernek utazásokat Uniós nagyvárosokba, ahol Magyarországot képviselik a Modell European Parliament nevű versenyen. Határozati javaslatokat készítenek, melyet plenáris ülés kereteiben vitatnak meg angol nyelven. A hazai versenyen a szakmai zsűri több alkalommal ítélte az első helyet a Ferences Gimnázium delegáltjainak.

Egy ehhez hasonló oktatási program városi szintű bevezetése fellendítené a város Ifjúsági kapcsolatait, felkészült, hozzáértő ifjúsági réteget képezne, akik szakmai tudásukkal segíthetnék, ápolhatnák a város ifjúsági életét hazai és EU-s szinten egyaránt.

3.1.2 Nemzetközi ifjúsági kapcsolatok és a határon túli kirándulások

Szentendre jelenleg is széleskörű nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. A 10 testvérvárossal való szoros együttműködés keretében többször utaznak magyar delegációk Európa különböző pontjaira kulturális, sport, illetve ifjúsági rendezvények, események kapcsán. Szentendre nemzetközileg is elismert művészeti központ, így ilyen irányú kapcsolatai is jelentősek.

Ebbe a rendszerbe szükségszerű lenne bevonni az összes szentendrei oktatási intézmény tanulóit, hogy iskolai keretek között látogathassák a testvérvárosi intézményeket, különös tekintettel a határon túli magyarsággal való kapcsolattartásra. Ebben szerepet kell adni a Szentendrei Diákönkormányzatnak is.

A városnak támogatnia kell, hogy minden középiskolás diák tanulmányai során legalább egyszer eljusson a határon túli magyarok lakta területekre, csatlakozva az ezzel kapcsolatos kormányzati elképzelésekhez.

Városi kezdeményezésre megalakuló a határon túli kerekasztal, mely közös kommunikációs felületet biztosít azok számára, akik a határon túli kérdésekkel foglalkoznak Szentendrén, egymást segítve végezhetik tevékenységüket, hozzájárulhatnak a fent leírt célok eléréséhez. Rendkívül fontosnak tartjuk a Kárpát-medence fiataljainak összefogását, a közös nemzeti értékek ápolását.

3.1.3 Szentendre egyetemváros?

Szentendre egyetemvárossá válásához nem elég pusztán a városba hozni egy vagy több felsőoktatási intézmény bizonyos képzéseit. Az ezen túlmutató cél, hogy az ide áramló fiatalokat a város az oktatáson túl is foglalkoztassa, lekösse, közel hozza Szentendréhez. Lehetőséget teremtsen, hogy az itt tanuló fiatalok a tanórák előtt és után egyaránt megtalálják a megfelelő, számukra érdekes programokat a városban, itt élhessék mindennapjaikat, szórakozhassanak. A kollégiummal egybeépített ifjúsági szálló egyszerre oldaná meg a városba érkezők szállással kapcsolatos igényeit. A lehetőségek széles skálája adott, jelenleg a Corvinus Egyetemmel és az Ybl Miklós Műszaki Főiskolával folynak a tárgyalások.

A Corvinus Egyetem közigazgatási oktatása a Teátrum területére, míg az Ybl Miklós Műszaki Főiskola képzése az ÉMI telep területére költözne. A honvédségi sportpályákat felújítva, kibővítve használhatná közösen a két intézmény. A fennmaradó szentendrei ipari területeken környezetkímélő gazdasági beruházások megvalósítását támogatjuk, melyek szorosan kapcsolódnak a műszaki felsőoktatási intézmény profiljához. Ezen beruházások és fejlesztések plusz munkahelyeket teremtenének, melyek hozzájárulnak, hogy a városban élők kisebb része kényszerüljön Budapesten dolgozni, gazdagítva a város költségvetését.

3.2 Szentendrei öntudatra nevelés

A város lakossága az elmúlt évtizedekben dinamikusan növekedett. A beköltözők azonban nem rendelkeznek szentendrei öntudattal, így azt a gyermekeiknek sem adhatják át. A lokálpatrióta nevelés megoldását az oktatásban, nevelésben látjuk. Elkezdődött egy szentendrei helytörténeti kiadvány kidolgozása, mely az oktatási intézményekben a szentendrei öntudatra nevelés segédanyagaként lesz használható. Célunk Szentendrét ismerő és szerető diákok nevelése, a hagyománytisztelet kialakítása bennük helytörténeti, múzeumpedagógiai foglalkozások, előadások, versenyek stb. szervezése által. A törődés és nevelés, a természeti és épített környezet értékeinek megismertetése új alapokra helyezi a városról kialakult felfogásmódot. Szentendrét minden oldalával együtt értéként tünteti fel az ifjúság szemében, melyre büszkék lehetnek, jó érzéssel hívhatják otthonuknak, mindinkább építeni, sem mint rombolni kívánják a körülöttük lévő környezetet. Fontos továbbá a szentendrieiek előtérbe helyezése a városi projektek megvalósítása során, így különösen a szentendrei vállalkozók, iparosok bevonása a fejlesztésekbe.

A „Szentendrieiek vagyunk” program céljait szolgálhatják a városismereti vetélkedők, környezetvédelmi akciók, programok. A diákok szentendrei identitásának erősítése, a település múltjának, kulturális, természeti, és építészeti értékeinek megismertetése érdekében ki kell dolgozni egy korszerű, várost bemutató oktatóanyagot és azt az általános iskolákban, középiskolákban, osztályfőnöki órák keretében sajátíthatnák el a tanulók.

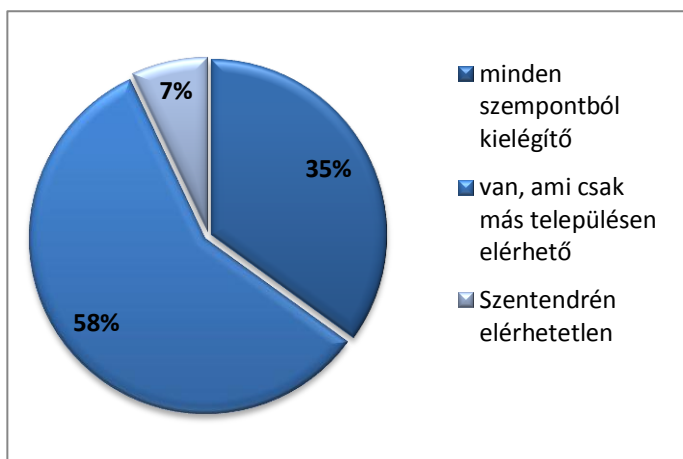
3.3 Ösztöndíjak, pályázatok, az első lakáshoz jutás

A koncepció ifjúsági döntéshozatallal kapcsolatos pontját remekül kiegészíti a különféle pályázatokon való szereplés, az ösztöndíjak elnyerésének lehetősége. A városnak mindent meg kell tennie, hogy a szentendrei ifjú tehetségeket segítse pályájuk, karrierjük építésében. Jó példa erre a 2006-ban alapított Talentum ösztöndíj, emellett fontos a tehetséges, viszont rossz anyagi körülmények közt élő hallgatók számára meghirdetett Bursa Hungarica ösztöndíj is. Támogatjuk, hogy a Szentendrei Diákönkormányzat alapíthasson kiemelkedő ifjúsági munkáért odaítélhető díjat, mellyel ösztönözhetné a fiatalokat a társadalmilag hasznos tevékenységek folytatására. Javasolt a díjakhoz kapcsolódó jutalmazáshoz ifjú tehetségeket támogató mecénások megnyerése a városban.

A pályázati kiírások, valamint a tehetség és az ambíciók kibontakoztatásának támogatása elősegítheti az úgynevezett Life-long-learning nevű – EU által is szorgalmazott – programot. Az egész életen át tartó tanulás egy új tanulási kultúra kialakítását, a kompetencia-alapú oktatás elterjesztését helyezi a középpontba. Felöleli a korai szocializációtól és az iskoláskor előtti neveléstől a munkavállalás szempontjából aktív életkor utánig az egyén teljes életciklusát. Mindenki számára hozzáférést kíván biztosítani a tanúláshoz és a tanulás iskolán kívüli formáit is átfogja. Tanulásnak tekinti az iskolarendszerű, formális kereteken belüli tanúláson túl, a hétköznapi élet bármely más színterén, például a médián keresztül, a munkahelyen vagy a családban történő személyiségformáló tapasztalatszerzést is. Erre komoly pályázati források állnak rendelkezésre.

Rendkívül fontos területe a fiatalok támogatásának, hogy a magas szentendrei ingatlanárak mellett lehetőségük legyen megteremteni a felnőtt életük megkezdéséhez szükséges alapokat. A lakástámogatás kézenfekvő megoldás a szentendrei fiatalok városi vérkeringésbe való bekapcsolódását, a helyben történő foglalkoztatás növelését elősegítendő. Egy kormányzati bérlakás program elindulása esetén az önkormányzatnak nem csak a belvárosi szociális bérlakások kiváltására, hanem a fiatalok első lakáshoz jutására is gondolnia kell. E program megvalósulása esetén a felszabaduló és felújításra kerülő lakások hozzájárulhatnak az belvárosi rész előregedő tendenciájának visszafordításához oly módon, hogy ezen felújított lakásokat fiatal, fizetőképes réteg lakhassa, bérelhesse.

4. Sport és szabadidős tevékenységek

Elengedhetetlen, hogy a felnövekvő generációk lehetőséget kapjanak a rendszeres testmozgásra. A városban működő sportegyesületekkel együtt működve szeretnénk lehetőséget teremteni a sportolásra, kikapcsolódásra, testi és szellemi felfrissülésre egyaránt.

A szentendrei sport támogatása a város kiemelten fontos feladatai közé tartozik, ezért idén több mint 45 millió forintot költött sporttámogatásra. Számos sportegyesület biztosít mozgáslehetőséget elsősorban a fiatalok

számára, azonban ezek csupán csekély részéről tudnak a szentendrei lakosok a helyenként nem megfelelő tájékoztatás miatt. Úgy véljük, hogy a megfelelő tájékoztatás, a céltámogatások hatékony elosztása és ebből fakadóan a családokra rótt kisebb költségterhek ösztönöznék és motiválnák a fiatalokat, hogy minél többen vegyenek részt a városi sportéletben. Megnőne az igény a gyakoribb sport-, illetve szabadidős rendezvényekre, valamint tovább növelhetnénk a városunkból kikerülő neves sportolók táborát.

Erősíteni kívánjuk az iskolák egymás közötti sportéletét a Szentendrei Diákönkormányzat segítségével, akár bajnokságok szervezésével is, melyek egész éven át tartó sportolási lehetőséget teremtenek az oktatás keretein belül. Célunk, hogy a helyi diákság megismerje egymást, értelmesen és főként értékesen töltsse az idejét, sportoljon, fejlessze készségeit, kibontakoztathassa tehetségét a sport különféle területein.

Szentendre az utóbbi években az uszoda felépítésével, sportpályák fejlesztésével egyre több sportolási lehetőséget nyújt a fiataloknak, ők mégis azt érzik, hogy mindez kevés, mivel 22%-uk további fejlesztéseket igényelne, valamint ahogy a diagramból is látszik csak 35%-uk teljesen elégedett a jelenlegi kínálattal.

4.1 A szentendrei sport jövője

Az egészséges életmód azt is jelenti, hogy a városlakók életének – legyen az bármilyen korosztály – kulcsfontosságú tényezője a sport, ezért különösen fontos a sportolási lehetőségek biztosítása, és az, hogy a város polgárait aktívan bevonjuk a sportéletbe.

Az iskolai testnevelés és diáksport szilárd alapot jelent, amelyre a sport más ágazatai is épülhetnek, ezért a jövőben ennek feltételeit kell biztosítanunk, erősíteniünk, különös tekintettel a mindennapos testnevelés jövőbeni bevezetése esetén. Az önkormányzati támogatások esetében elsősorban az utánpótlás-nevelést kell előtérbe helyeznie a városnak, a versenysportoknak fokozatosan önellátóvá kell válniuk a megfelelő feltételek megteremtését követően.

E cél eléréséhez bővíteni kell a sportolási lehetőségeket sportcsarnok, avagy többfunkciós sportlétesítmény létrehozásával. Itt a versenysporttal foglalkozó egyesületek reális áron vehetnék igénybe a csarnok szolgáltatásait. A közönséget leginkább vonzó sportágakat megfelelő színvonalon lehessen megtekinteni, ezért szükséges a nézők kiszolgálásának javítása is.

Az önkormányzat tulajdonában lévő sportlétesítmények: a városi csónakház, a tenispályák a Postás strandon, a baseball pálya, Kőúzó úti sportpálya és az izbégi sportpálya. Javasolt ezen létesítmények egy kézben való kezelése és fejlesztése a Sportcélú Kft. keretein belül hosszútávon. Ezeket az

ingatlanokat szentendrei sportegyesületek bérlik az önkormányzattól, amit a saját sportolók ingyen, illetve a tagdíj fejében használhatnak. A köztes időszakokban biztosítani kell a használatot a szentendrei iskoláknak és a sportolni vágyó polgároknak.

A szentendrei sport jövőjét, mely rendkívül fontos az ifjúság számára, jelen koncepcióban részletesen nem tárgyaljuk, ugyanis ebben az évben felülvizsgálatra kerül a városi sportkoncepció, amelynek módosítását az újonnan alakuló ifjúsági képviseletek már véleményezhetik.

4.2 A környezettudatos városról

Egy törékeny bioszférában az emberiség sorsa attól függ, hogy képesek leszünk-e megvalósítani a korlátozott fogyasztás és a nem-anyagi gyarapodás etikáját, a legmélyebben értelmezett önkorlátozást.

(Alan Durning - WWI)

Szentendre, ezer éves múltta visszatekintő, kultúrájában, értékeiben és nem utolsósorban természeti tájaiban, adottságaiban páratlan város. A Dunakanyar gyöngyszemének titulált település eddig és ezután is nagy hangsúlyt kíván fektetni ezen természeti értékek megőrzésére, gondozására, az élhető környezet kialakítására.

Ezen tevékenység nem merülhet ki abban, hogy pusztán természeti tájainkat, zöldterületeinket tartjuk karban, gondozzuk és őrizzük meg az utókor számára. Ez a feladat, további specifikus lépések, preventív intézkedések előkészítésére és megtételére kell, hogy késztesse. A felnövekvő generációk számára elengedhetetlen, hogy képesek legyenek szakítani a jelenlegi, természeti kincseinket és Földünket kizsákmányoló gazdaságpolitikával, nagyobb figyelmet fordítsanak környezetük védelmére, az energiatakarékosságra, valamint ennek hatékony felhasználására, a megtermelt hulladékok újrahasznosítására. Ahhoz azonban, hogy a jövő generációi ráléphessenek erre az útra, nekünk kell azt kikövezni, stabil alapot teremteni hozzá. Nagyobb hangsúlyt kell fordítanunk mindazokra a tevékenységekre, melyek segítségével a civil lakosság, elsősorban a fiatalok megismerhetik, legfőképpen megérthetik azon folyamatok összességét, melyek Földünk eltartó képességét jelentősen csökkentik, majd ugyanezen tudásalap segítségével aktívan részt vehetnek a probléma megoldásában, a negatív tendencia visszafordításában.

Szentendre Város Önkormányzata olyan Szentendre megteremtéséért kíván munkálkodni, ahol a jövőt tudatosan alakítva, jobbá és élhetőbbé tesszük lakóhelyünket. A kötelező önkormányzati feladatok ellátásán kívül, az környezettudatos város program alapot kíván biztosítani ezen cél eléréséhez a hulladék-, a víz-, valamint az energiagazdálkodás hatékonyabbá tételének propagálásával, a belváros autóforgalmának csökkentésével, a zöldterületek ésszerű hasznosításával, a környezettudatos életmódra való nevelés eszközeivel.

4.2.1 Ifjúsági szempontból jelentős zöldterületek

A környezettudatos Szentendre kiemelten foglalkozik a már meglévő zöldterületek karbantartásával és legkézenfekvőbb hasznosításával, mely minden korosztály igényeit kielégíti. Véleményünk szerint a fiatal generációknak meg kell érteniük, hogy az élhető, szép, és tiszta környezet mellett, hangsúlyt kell fektetni a hagyományok ápolására, az értékek megőrzésére. Csak úgy alakíthatunk ki harmonikusan együtt élő lakóközösséget, ha minden eszközzel próbálunk teret biztosítani azon szentendrei hagyomány számára, miszerint a legkülönbözőbb kultúrával és szokásokkal, értékekkel és ízléssel rendelkezők mind-mind képviselhetik magukat a város szépségének ápolásában, valamint új értékek, hagyományok megteremtésében.

Szentendre zöldfelületei közül az ifjú nemzedék több közterületet szívesen használ, ezek fejlesztését támogatja:

- **Duna menti sétány:** A belvárostól északra meg kell oldani a Czóbel sétánytól a Határcsárdáig terjedő partszakasz rendbetételét. A kerékpárút melletti területek parkosítása, padok elhelyezése, a növényzet karbantartása kikapcsolódásra, sétálgatásra, a friss levegőn való pihenésre egyaránt alkalmas, kedvelt zöldterületet hozna létre a városban. Jelenleg a terület kezeletlen, nem megfelelően karbantartott, az arra gyalogosan vagy kerékpárral járók nem tapasztalhatják meg e partszakasz szépségeit. A terület alkalmas lenne csónakház létesítésére is, de ezt nem önkormányzati-, hanem magánberuházásként képzeljük el.
- **Pap-sziget és a hajóállomás környéke:** A Pap-sziget és környéke a termálvízkút üzembe helyezésével komoly fejlesztés előtt áll. Fontos, hogy a sziget ne legyen a nagyközönség számára zárt terület, hanem a budapesti Margitszigethez hasonlóan, nyitott, parkosított terület, mely sportolási és kikapcsolódási lehetőségeket egyaránt kínál, a megújuló strand pedig megfizethető áron üzemel a szentendreiek számára. Mivel a Pap-sziget az önkormányzat utolsó belvároshoz közeli jelentős fejlesztési területe, ezért élettellel kell megtölteni. A leendő szálloda, konferenciaközpont és termálfürdő építés lehetőséget teremt arra, hogy ésszerű és konstruktív keretek között megvalósítsuk a fenti igényt. A hajóállomás környékét is fejleszteni kell a beruházásokkal összefüggésben, ahol kisebb méretű szabad használatú sportpályákat kell létesíteni. A városi csónakház is feltétlenül fejlesztendő, mivel Szentendrén annak ellenére, hogy remek adottságokkal rendelkezik a város a Dunán űzhető sportok terén komoly kívánni valót hagy maga után. A csónakház a szentendrei vízsportegyesületnek „adna otthont”, valamint lehetőséget biztosítana a városiakok hajóinak tárolására és hajók bérlésére. A csónakház remek lehetőséget biztosítana nemcsak a már működő kluboknak, de az ide látogató turistáknak is, hogy igény szerint szervezett keretek között, csoportosan vágjanak neki az evezésnek. A területen szükséges átvezetni a kerékpárutat, mivel jóval kellemesebb környezetet biztosítana és sétányként is funkcionálna, szemben a mai főút menti szakasszal.
- **Dunakorzó:** A belváros, ezen belül kiemelten a Dunakorzó az ifjúsági élet központja kell maradjon. Ehhez a szórakozási lehetőségeket kell bővíteni, kellemes és biztonságos környezetet teremteni hozzá, a zöldfelületeket karbantartani, és biztosítani a Duna megközelíthetőségét. Az ifjúsági központnak a DMH felújítása és kibővítése után itt lehet helyet biztosítani. Ezzel megőrizhető, sőt növelhető a város szívében lakók száma. Ezen szeretnénk változtatni, mert a városközpont esténként főleg a téli időszakban kihaltak, élettelennek látszik. A fiatalok „beköltözésével” élettellel lehetne megtölteni a Dunakorzót és az óvárost. A Dunaparti Művelődési Házban tartandó ifjúsági és nemzetiségi rendezvényekkel elősegíthető – Szentendre multikulturális hagyományainak megfelelően – az ifjúság ismereteinek bővítése a nemzetiségi és kisebbségi kultúrák területén, a békés egymás mellett élés jegyében.
- **Postás strand és környéke:** A terület jelenleg is népszerű rendezvényhelyszín, sportolási lehetőségeket kínáló terület. A fiatalság számára meghatározó probléma, hogy Szentendrén nincs igényes, jól felszerelt szabadtéri szórakozóhely, mely a területen kiépíthető lenne a kor stílusigényeinek megfelelően, egyszerűvé mégis minőségivé, jól felszereltté kell tenni. Napközben kellemes „kiülős” helyként is funkcionálhatna. Partközeli területről lévén szó megfelelő elhelyezés esetén, az esetleges zajokat a Duna a Szentendrei-sziget irányába viszi, így nem zavarja a belvárosban lakók nyugalma. A területen kialakítandó állandó színpad kulturális programok, koncertek és egyéb rendezvények helyszínéül szolgálhatna. A sportfunkciókat érdemes megőrizni, sőt bővíteni egy kalandpark, avagy nagyobbak részére kialakított játszótér, kültéri fitness lehetőségek létesítésével. Javasolt az ártéri erdő gondozása is, mely sétaútként funkcionálhatna a belváros irányába.
- **Czóbel és Kerényi park:** Városi és kistérségi rendezvények helyszínéül már most is használatos ez a belvároshoz közeli park. Rendezvényhelyszíneként szükséges az infrastruktúra

fejlesztése, a park állapotának javítása. Javasolt a terület kültéri szabadidős sportcélokra való hasznosítása, valamint a testvérvárosi és külkapcsolatok ápolásának jegyében, más kultúrák természeti értékeinek bemutatása, a meglévő testvérvárosok által ültetett fák mellett például japán-kert kialakításával.

- **Bükkös patak és az izbégi Parktábor:** A patak és a hozzá kapcsolódó zöld folyosó összeköti a belvárost és a Szentendrét körülvevő csodálatos természeti környezetet. A patak menti tanösvény jó kezdeményezés, amely kiinduló pontja lehet a parktábor területén kialakítandó környezetvédelmi bemutatóhelynek, ahol a szentendrei iskolások megismerkedhetnek – az erdei iskola programjához hasonlóan – környezetükkel, a természettel és környezetvédelmi oktatásban részesülhetnek. Továbbépítendő a Pilis és a Skanzen irányába a kerékpárút, mely népszerű kirándulót is lenne.
- **Bányatavak környéke:** Szentendre város kapuja jelen állapotában nem rendelkezik barátságos, hívogató és figyelemfelkeltő külsővel, például a volt szovjet laktanya 20 éve kihasználatlan. Ezen területek fejlesztése elengedhetetlen a város jó megítélésének érdekében. A bányatavak területén – a bányászati tevékenység befejezése után – pedig teret nyerhetnének az extrém vízi sportok, illetve egy részén nyugodt fürdőzési lehetőséggel, szabályozott körülmények között, teljes ellátottsággal üzemelhetne a strand. A 2012-es budapesti olimpia terveiben is szerepelt a terület, így a következő, hasonló jellegű beruházásokhoz e terület fejlesztése és erre a célra való alkalmassá tétele hatalmas előrelépés lenne a későbbi turisztikai lehetőségek kiaknázásában. A kerékpárút továbbvezetése is kívánatos ebbe az irányba, hogy a főváros kellemes part menti környezetben legyen megközelíthető.

4.2.2 Intelligens energiateljesítés

Elmondható a kérdéskörrel kapcsolatosan, hogy az intelligens energiateljesítés elsősorban a fiatalok preventív nevelésével függ össze. A felnövekvő generációkkal fokozatosan megismertetjük, hogy milyen módon tudják minimálisra csökkenteni a szükséges energia felhasználást, valamint az abból fakadó költségeket.

Ez a gondolat szoros összefüggésben áll az Euro2020 stratégiával, melynek kifejezett céljai között szerepel a CO₂ kibocsátás csökkentése. 2020-ra az Unió tagállamainak, köztük Magyarországnak is 20%-al kell csökkentenie a széndioxid és más üvegházhatású gázok kibocsátását. Ennek megfelelően evidens, hogy vele fordítottan arányosan javul a levegő minősége, csökken a légszennyezettség, élhetőbbé, tisztábbá válik a környezet. Szintén az Euro2020 stratégiához kapcsolódik a hulladékkal, vízzel és energiával való gazdálkodás kérdésköre is. Eltérően azonban a légszennyezettségre irányuló kritériumoktól és követelésektől, e pontjai a koncepciónak nem elsősorban a környezet és a biodiverzitás védelemre irányulnak, sokkal inkább céljuk a visszaható gazdaságélénkítés.

Szentendre Város Önkormányzata az elmúlt években a pályázati pénzek jelentős százalékát fordította csatornázási célokra és hamarosan indul az építkezés a még nem csatornázott állandó lakóövezetekben is. A beruházás kapcsán javult és javulni fog az érintett utcákban a burkolat, és nem utolsósorban megszünteti a szennyvíz háznál való kezelésének és elszállításának következtében fellépő környezetszennyezést.

A környezettudatos város program a meglévő szolgáltatások javításával, korszerűsítésével, valamint kiszélesítésével kívánja elősegíteni, hogy az energiateljesítés a vízgazdálkodás és a hulladékkezelés hatékonyabban és a visszaható gazdaságélénkítésre fókuszálva történjen, összehangolva az Euro2020 stratégia célkitűzéseivel. Támogatjuk, hogy a jövő városi beruházásainál példát mutatva a megújuló energiaforrások is kiemelten felhasználásra kerüljenek. A visszaható gazdaságpolitika fő gondolata a fogyasztás és felhasználás hatékonyabbá tételén alapszik. Mit is jelent ez?

A takarékoság önmagában csökkenti a költségeket, a felhasználási módok különfélesége valamint az újrahaznosítás pedig ezzel egyidejűleg növeli a hatékonyságot, mely szintén költségcsökkenést eredményez mind fogyasztói, mind pedig szolgáltatói oldalról.

Tudatos döntésekkel, takarékos választással havonta több ezer, évente több tízezer forintot spórolhat a lakosság a város tekintetében pedig ez a szám akár milliós nagyságrendű is lehet. Ezt kell szem előtt tartani, ha vízről, áramról, gázzal van szó. Választani nem, spórolni viszont tudunk, ezzel meggátolva a feleslegesen megtermelt, sem felhasználásra, sem újrahaznosításra nem kerülő víz, ill. energia miatti költségnövekedést.

Minden lakosnak a saját otthonában, mikrokörnyezetében kell megtennie az első lépéseket, változtatni a vízhasználaton, az áramfogyasztáson. A fiatalság szempontjából lényeges kérdés, hogy felnőttként, családfenntartóként, képesek lesznek e tudatosan alakítani ezen tényezőket mind saját maguk, mind a gyerekeik, mind pedig a város érdekeit szem előtt tartva.

Több szelektív hulladékgyűjtő konténerre lenne igény, ám ezek szakszerű elhelyezése nem könnyű feladat. A városban folyamatosan bővül a szelektív hulladékgyűjtők sora mellyel az önkormányzat fokozatosan járul hozzá a köztisztaság megteremtéséhez és elkezdődött a háztól való szelektív hulladékszállítás is.

A fent leírtakból világosan látható, hogy Szentendre Város Önkormányzata a mindenki számára elérhető környezet megteremtésén kíván munkálkodni, mely magába foglalja az energiatakarékos, hatékony víz-, illetve energiagazdálkodást, hulladékgyűjtést, a zöldfelületek hasznosításának kihangsúlyozását. Fontos megemlíteni, hogy szem előtt kell tartanunk a felnövekvő generációk gondolkodásmódjának alakítását, formálását, az oktatáson, a figyelemfelhíváson keresztül. Ajánljuk különféle rendezvények megtartását a fiatalság számára, mint a már most is sikeres Föld Napja, az autómentes nap és a Föld órája rendezvénysorozat, vagy a különféle szabadtéri sport-, és szabadidős események keretében megtartott környezetvédelmi bemutatók. Ezen rendezvényekben való szerepvállalásuk megismerteti velük földünk és környezetünk óvásának fontosságát, egyúttal közelebb hozza őket a város mindennapi életéhez, melyben így tevékenyen részt vehetnek.

4.2.3 Ifjúságbarát közlekedés

A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése érdekében fontos az óvodás és iskoláskorúak környezeti szemléletmódjának kialakítása, hiszen ez a korosztály még nagyon fogékony a nevelésre. Ennek egyik eszköze a városi oktatási és ifjúsági intézmények biztonságos, autómentes megközelítésének megteremtése.

Sajnos a jelenlegi infrastruktúra nincs olyan állapotban Szentendrén, hogy a környezetbarát, és fenntartható közlekedési lehetőségeket kihasználhassák a fiatalok. A jelenlegi, részben leromlott állapotú kerékpárutak nem tudják kiszolgálni a városon belüli gyalogos és kerékpáros közlekedést, inkább csak a turista útvonalaként funkcionálnak. A városi kerékpáros közlekedést ösztönözni kell, az iskolába járó fiataloknak pedig megteremteni az ehhez szükséges feltételeket, ezzel csökkenthető lenne a belváros forgalmi terhelése. Azokban a városokban, ahol a városvezetés döntött a gépjárművek kiszorításáról, csakis pozitív hozadékokról, felértékelődő ingatlanokról, javuló baleseti és egészségügyi statisztikákról és teljesebb életről számoltak be a lakók. Az ifjúságbarát közlekedés feltételei:

- a belváros és a Dunakorzó fokozatos autómentesítése, az iskolák és intézmények biztonságos gyalogos megközelíthetőségének megteremtése, megfelelő lehetőség esetén a városházi ügyfélfogadás és az okmányiroda kiköltöztetése
- a belváros széli parkolók kiépítése, bővítése
- a belvárosi iskolák közelében a tanulók kiszállását lehetővé tevő ideiglenes parkolásra szolgáló helyek kiépítése, ahonnan biztonságos a gyalogos közlekedés

- biztonságos kerékpártárolók létesítése a főbb forgalmi pontokon és a közintézményeknél
- az EuroVelo kerékpárút meghosszabbítása a Dera pataktól délre és kiépítése a Dunakorzón, a meglévő rossz állapotú útszakaszok felújítása, szélesítése
- a Bükkös parti kerékpárút továbbvezetése a pilisi túraútvonalak irányába és összekötése a Skanzenhez kiépítendő kerékpárúttal
- az intézmények irányába a kiépített kerékpárutaktól kerékpáros barát utcák létesítése és kitáblázása

Problémát jelent a fiatalok közlekedésénél, hogy a HÉV megálló és környéke silány állapotban van, ezért támogatjuk a mai kornak megfelelő intermodális csomópont kiépítését és a belváros felé irányuló gyalogos közlekedési útvonal átépítését szélesebb járdákkal, csökkentett autóforgalommal, mely a turizmust is segítené.

Megoldandó probléma, hogy a város sűrűn lakott részei nem érhetők el közösségi közlekedéssel, így az iskolák és intézmények csak autóval közelíthetők meg, valamint főként a hétvégi időszakban komoly gondot okoz az éjszakai buszközlekedés hiánya a HÉV megállótól északi irányban.

4.3 Rekreáció

Rekreáció minden olyan tevékenység (mozgásos, társas, kulturális, játékos), amelyet az ember szabadidejében, a tevékeny pihenés érdekében, a napi elfoglaltság okozta fáradtság, feszültség levezetéseként, a teljesítő képesség és a jó közérzet helyre állítása miatt végez. Ez nagyon új keletű és egyben rendkívül aktuális fogalom.

Mai modern társadalmunkban már a fiataloknak is sok kötelezettségük van, az idejüket nem szabadon osztják be. A nap nagy részét tanulással töltik, ehhez még hozzá jönnek az egyéb kötelezettségek. Ezért fontos, hogy a fiataloknak legyen lehetőségük feltöltődni, mind mozgással, mind szellemi tevékenységekkel.

Egy város akkor segíti a rekreációt, ha megfelelő feltétel- és eszközrendszerrel biztosítja a város lakóinak a rekreációs tevékenységek üzéséhez. Tehát biztosítani kell a fiataloknak a különböző sportolási és szórakozási lehetőségeket, elérhetővé kell tenni számukra a tömeg és hobbi sportokat, de olyan rendezvényeket, helyszíneket kialakítása is szükséges, ahol szellemileg tölthetnek fel.

Városunkban vannak jó lehetőségek, például a Vizes Nyolcas uszoda, ahol nem csak úszásra és vízilabdázásra van lehetőség. Az uszoda jól felszerelt wellness részleggel rendelkezik, van lehetőség fitneszre, különböző táncokat is tanulhatnak az ide látogatók, valamint bowling pálya is található a létesítményben. Egy megyei könyvtárral is büszkélkedhet Szentendre, amely jól felszerelt, rendszeresen tartanak rendezvényeket, kreatív ötletekkel állnak elő, amik az ifjúságot is megmozgatják. A városban működő P'Art mozi is remek közösségi találkozóhely, ahol a fiatalok kikapcsolódását, értelmes szabadidő eltöltését biztosító programokat találhat az ifjúsági korosztály.

Még inkább ki lehetne használni a város adottságait, ha megfelelő kommunikáció, tájékoztatás folyna. Az alapvető probléma ugyanis az, hogy az ifjúság nem tudja, hogy hova és mikor érdemes menni. A fiatalok nem veszik meg az újságot, azt nem olvassák és a plakátokat sem böngészik végig az utcákon, viszont rengeteg időt töltenek a számítógép előtt. Ezért az internetes tájékoztatásnak kell prioritást élveznie a fiatalok szempontjából, többletinformációt pedig nem csak arról kell adni, hogy milyen rendezvényekre, helyszínekre látogathat el az ember, milyen sportolási lehetőségek vannak, hanem arról is, hogy mindez miért fontos, ezzel segítve elő a szellemi rekreációt. Ebben már a városi egészségügyi intézmények is szerepet vállalhatnak.

5. Ifjúsági kulturális és művészeti programok

5.1 Ébresztő alvóváros, avagy hová mész ifjúság...

Szentendrén tárgyalások folynak arról, hogy a városban működjön felsőfokú oktatási intézmény. Megoszlanak a vélemények, hogy mennyire van létjogosultsága egy főiskolának vagy egyetemnek a városban, de annyi bizonyos, hogy az oda járó diákság felrázhatná, megtölthetné az amúgy szezonon kívül szinte elnéptelenedő belvárosi kulturális tereket, vendéglátó ipari egységeket, új lendületet, érezhető lüktetést adva a városnak.

Ezen tervek megvalósítása érdekében születtek azok a javaslatok, melyekkel megakadályozhatjuk Szentendre alvó- és kirakatvárossá válását. Szentendre demográfiailag sokkal jobb helyzetben van az országos átlagnál, mert egyre több a fiatalkorú a városban. A fiatalok éppúgy jogosan érzik magukénak a várost, mint azon lakosok, akik több évtizede Szentendrén élnek. Célunk az, hogy Szentendre tradicionális mivoltát, értékes múltját, hagyományait és jellegzetességeit megtartva, valamint a város lakosainak békés együttélését biztosítva alakítsuk úgy modernné és korszerűvé mindannyiunk otthonát, hogy minden korosztálynak lehetőségeket biztosítson a kapcsolódásra. Fontos, hogy Szentendre – és vele a kistérség – lépést tudjon tartani a megújuló, fiatalodó és virágzó városokkal szerte az országban, valamint lehetőséget teremtsen arra, hogy megfelelő körülmények között, a várost magukénak érezve nőjenek fel az innen induló új generációk.

5.1.1 Szórakozás és vendéglátás

A fiataloknak megfelelő kapcsolódási lehetőségeket kell biztosítanunk. A fiatalság egyöntetű véleménye szerint a városban jelenleg nincs olyan zenés, táncos igényes és kulturált szórakozóhely, ahol kiélhetik a szórakozás iránti vágyaikat, találkozhatnak egymással, értelmes keretek között bulizhatnak. Az ifjúság kénytelen a fővárosba járni szórakozni, eltölteni a szabadidejét. Ez rájuk is nagy terheket ró (utazási költség, nagy távolság, biztonságérzet hiánya), nem utolsósorban pedig csorbítja a városi társasági életet.

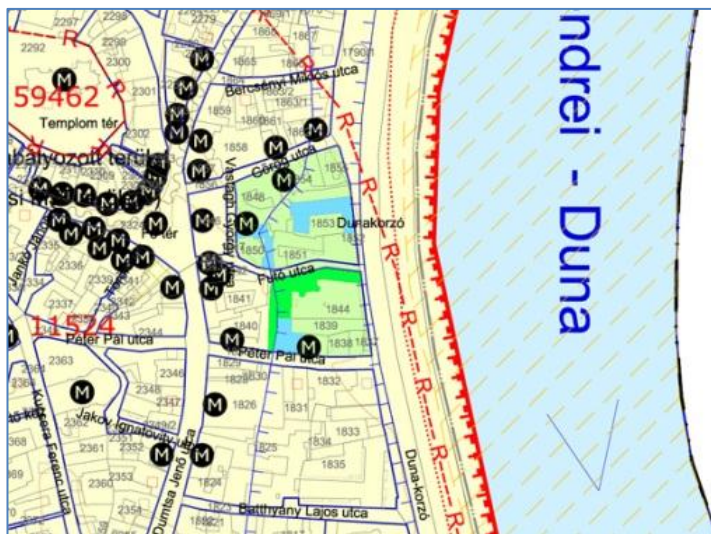
Rengeteg probléma merül fel azonban a szórakozással kapcsolatban, például a kiskorúak alkoholfogyasztása, az esetenként előforduló vandalizmus, stb. Több európai országban jól működő, bevált rendszer, hogy a fiatalok a szórakozóhelyre történő belépésnél a személyi igazolványuk alapján karszalagot kapnak, mely színe alapján azt mutatja, hogy az illető nagykorú-e vagy sem. A 18 év alatti karszalaggal rendelkezőket sem alkohollal sem dohányzással nem szolgálják ki. Így megelőzhető az önhibán kívüli törvényszegés, értelmes és igényes szórakozóhely kialakításával pedig a szabadidő értelmetlen eltöltéséből fakadó esetleges vandalizmus. Javasoljuk ezért ezt a rendszert bevezetni városunkban.

Fontos hangsúlyozni, különösen a jogosan aggódó szülők felé, hogy nem a bulizással, a diszkóba járással van önmagában baj és nem is szabad egy teljes tevékenységi kört egy helytelen általánosítással elítélni. Mind az intézmények, mind a közreműködők többsége részéről eddig is a biztonságos, minőségi szórakoztatás iránti elkötelezettség volt jellemző, és ennek a jövőben is fokozottan így kell lennie. A felelőtlen szereplők kiszűrésével, a szabályok be nem tartása révén szerzett jogosulatlan versenyelőnyök megszüntetésével hatékonyan lehet előmozdítani a korszerű, jövedelmező és a közönség számára is vonzó zenés-táncos szórakoztatást. A szigorú, de működőképes szabályozás a biztonság és a minőség mellett épp a gazdasági eredményesség záloga is lehet.

Szentendre Magyarország egyik legkedveltebb helye, Budapest után az egyik leglátogatottabb város hazánkban. A költői szépségű, romantikus hangulatú, szép természeti környezetben fekvő kisváros egyaránt kedvelt úti célja magyaroknak és külföldieknek. Ennek ellenére nincs minden igényt

kielégítő nagyszálloda és a magánszállást nyújtók száma is stagnált az elmúlt években. Ezek a szálláshelyek a fiatalok igényeit nem képesek teljes mértékben kielégíteni, ugyanis vagy nem rendelkeznek elegendő férőhellyel, vagy áraik nem elfogadhatóak a még önálló keresettel nem rendelkező ifjúság számára. A fiatalok általában nagyobb társaságban utaznak, és nem ragaszkodnak a tökéletes kényelemhez. Több ágyas szobákban is szívesen megszállnak és a fürdőszobákon is szívesen osztoznak másokkal. Ezen gondolatmenetet folytatva fontos lenne egy olyan ifjúsági szállás (hostel) létesítése, aminek befogadó képessége viszonylag nagy, európai színvonalnak megfelelő berendezéssel és árakkal rendelkezik.

5.1.2 Területi lehetőségek

Az ifjúság igényei általánosságban két szempontból rendezhetők. Fontossági sorrend alapján és területi alapon oszthatók fel a különféle létesítmények vagy az átformálandó, fiatalok számára kialakítandó zónák aszerint, hogy mire, mekkora szükség van, valamint milyen utat hajlandó valaki megtenni ezek megközelítéséért.

A fő igény jelenleg, hogy olyan élet legyen a város szívében, ami hazahozza a fiatalok szórakozási lehetőségeit Budapestről, mégsem teremt konfliktust a belvárosban lakókkal. Ezen terveket a Dunakorzó területére és a Postás strandra dolgoztuk ki. Ezt

határolná a második zóna, mely a sportolási és későbbi szállás lehetőségeket biztosítaná. A harmadik külső peremzóna pedig kikapcsolódási lehetőségeket nyújtana, főként parkosított, bejárható, nyugodt pihenési célra kialakított területekkel. Tehát zónánként összegezve:

- Belváros és környéke: szórakozás és kulturális lehetőségek
- Pap-sziget és környéke: sport és szabadidő
- Városszéli és ipari területek: szálláshelyek, új intézmények és létesítmények, kikapcsolódás, kellemes környezet a szabadidő hasznos eltöltése

A DMH ifjúsági ház ifjúsági-közösségi funkciókra való alkalmassá tételével létrehozható a Dunakorzó mentén egy tömb, ahol a fiatalok szórakozási lehetőségeit bővíteni lehet megfelelő szabályozással a hétvégi időszakban. Ez a tömb a Dunakorzó-Péter Pál utca - sikátor - Vastagh György utca - Görög utca által határolt terület lenne. Ideális helyszín a fiatalok szórakozási lehetőségeinek bővítésére, ugyanis a területen jelenleg 2 épületben laknak, melyek önkormányzati szociális bérlakások (Péter Pál utca 6. és Futó utca 2.), ezen kívül egy bejelentett, de életvitel szerűen nem itt élő lakó (Dunakorzó 10.) van a nyilvántartásban. A háztömb körül is igen alacsony az állandó lakók száma, nagyrészt szociális bérlakások találhatók itt. Ebből fakadóan véleményünk szerint ez a terület a legkézenfekvőbb az ilyen irányú hasznosításra, hiszen itt nem kellene a nyugalom megzavarásáról beszélni, valamint ezzel egyidejűleg biztosítható a helyi fiatalok legfőbb igénye, a helyi kulturált szórakozási lehetőség.

5.1.3 Ifjúsági kedvezményrendszer

Egy 2006-os felmérés szerint Szentendrén 158 étterem, 5 bár vagy borozó és 7 munkahelyi étkeztetéssel foglalkozó vendéglátóhely van. Egy korábbi Ifjúságkutatásból az derül ki, hogy a helyek számával a város fiataljai elégedettek, azonban az árak gondot okoznak a korosztálynak.

Ezért a vállalkozókkal való egyeztetést követően kialakítható egyfajta szentendrei ifjúsági kártya, mely kedvezményeket biztosít a Szentendrén élő igazolt tanulók számára, a fent említett létesítményekben mind sport, mind pedig szórakozás terén.

5.2 Szentendrei Ifjúsági Ház és Diákközpont

A szentendrei és környékbeli fiatalok kedvelt helye a városban a Dunakorzó és környéke. Itt található a város egyik saját fenntartású intézménye a Dunaparti Művelődési Ház, ami már most is rendszeres helyszíne az ifjúsági programoknak. Jelenleg azonban a ház nem felel meg az ifjúság igényeinek, mert az épület rossz állapotú, technikai felszerelése elavult, kialakítása nem megfelelő. Támogatjuk a Dunakorzó felújításhoz kapcsolódó tervekben szereplő kibővítését és felújítását pályázati források bevonásával.

A házban jelenleg sokrétű tevékenység folyik: művészeti csoportok, szakkörök, tánc és mozgáskultúra tanfolyamok és klubok használják. Ezek között sok ifjúságnak szóló programot szerveznek együttműködve például az Tizenegyet Ifjúsági Egyesülettel, akik ElevenPont és ElevenKert néven koncerteket, szabadidős programokat rendeznek.

A Dunaparti Művelődési Házban helyeznénk el a Szentendrei Ifjúsági Ház és Diákközpontot. Már a jövőbeni felújítást megelőzően ki lehet alakítani a szentendrei fiatalok számára vonzóbb környezetet és megfelelő lehetőségeket. Ehhez első lépésként a Barlangot kell kulturált, mai színvonalú helyé alakítani, megteremtve azt a környezetet, ami a fiatalok számára hívogató lehet, valamint a ház kertjét is kellemes „kiülős” helyé lehetne varázsolni.

Az ifjúsági házban lehetőséget kell biztosítani a fiatalok hasznos szabadidő eltöltési lehetőségeinek, esti szórakozási igényeinek a hétfégi időszakban, a szentendrei Kulturális Központ pedig ifjúsági rendezvények felé fordulva fokozatosan bevonhatná a korosztályt a városi kulturális életbe. A ház későbbi bővítésével egyre több programot kínálhatna az új nemzedéknek.

Az ifjúsági ház délutánonként tanulási és internetezési lehetőséget, különböző játékokat (billiárd, csocsó, társasjátékok, stb.) ajánlhatna, valamint szentendrei diákok számára kedvezményes árú kávézóként üzemelhetne.

Az ifjúsági ház lehetőséget kínál arra is, hogy a leendő Szentendrei Diákönkormányzaton keresztül a szentendrei iskolák itt tarthassák meg a tanórákon kívüli rendezvényeiket, az aktív szentendrei diákok pedig nekik tetsző programokat szervezhessenek ide.

A hétfégi időszakban biztonságos körülmények közt, rendszeres programként zenés-táncos bulik és koncertek megtartására alkalmas, mivel a fiatalok legfontosabb igénye a városban a nekik szóló szórakozási lehetőségek hiányának orvoslása.

5.3 Szentendrei Ifjúsági Művésztelep és Rendezvényház

A volt Egészség ház épületének felújításával és hasznosításával szándékunk, hogy a városban élő tehetséges fiatal művészek bekerüljenek Szentendre művészeti életének vérkeringésébe, valamint az ilyen területen tevékenykedő egyesületek művészei műtermi körülmények között tudjanak alkotni, munkájukon keresztül is növelve Szentendre város hírnevét.

Célunk az épülettel egy ifjúsági művészeti alkotóközpont és ifjúsági szolgáltató központ létrehozása, melyben egész évben folyamatos összművészeti események zajlanak és alkalmas a fiatal korosztály kulturális, szabadidős igényeinek kielégítésére, közösségteremtésre. Sokrétű rendezvényekre és tevékenységre adhat módot a ház:

Kiállítások: Folyamatos kiállítási lehetőséget biztosít a helyi fiatal művészek részére. A kiállítások 1-2 hónapos időszakokként váltják egymást. A kiállító terem helye a földszint.

Koncertek: Az épület pincéje alkalmas teret kínál koncertek megrendezésére. Alternatívát jelent a Dunaparti Művelődési Házban lévő Barlang koncertterem tehermentesítésére. A pince méretéből, elhelyezkedéséből adódóan alkalmasabb több érdeklődőt vonzó események, koncertek megtartására. A környék lakóépületei messzebb találhatók, így a koncertek kevésbé zavarják a lakosságot.

Kávézó és pub: Kialakításra kerül egy Szentendre arculatába illeszkedő kávézó/pub, ahol egy jó hangulatú közösségi térben a vendégek fogyasztás közben a város kortárs művészeinek alkotásait csodálhatják meg, beszélhetnek az éppen ott tartózkodó alkotókkal, ismerkedhetnek a művészeti élettel. Felolvasó estek tartásával az irodalom is képviseltetheti magát. Az itt befolyó pénzt részben az épület fenntartási költségeire fordítjuk. Helye: a kiállító terem közelében, a földszinten.

Hostel: Ez a szállás lehetőség növeli a város kínálatát ebben – az Európában egyre népszerűbb – formában, és részben fedezné a fenntartási költségeket. Az épületben megszálló vendégek a szentendrei művészetek szellemiségét is magukba szívhatják, ugyanis a műtermek és a hostel szobák egymás mellett helyezkednek el.

Városi rendezvények: A ház magától értetődő módon csatlakozik a szentendrei kulturális rendezvények helyszínei közé.

Performance fesztivál: A Művészet Malomban nehézkesen megrendezhető fesztiválnak adunk helyet, ezzel felélesztve Szentendre egyik legegységibb, Európai hírű fesztiválját, növelve a városba áramló művészek és látogatók számát, erősítve Szentendre imázsát.

Manofesztáció: A Forgács társaság eddig három alkalommal megrendezett fesztiváljának felélesztése. Összművészeti fesztivál, elsősorban a fiatalabb generációnak.

Művésztelep: A művészet iránt vonzódó, tehetséges gyerekek, fiatalok és fiatal felnőttek részére összművészeti tábor szervezése, melynek során bepillantást nyernek a művészetek különböző ágaiba helyi művészek bevonásával. Tervezünk hátrányos helyzetű fiatalok számára is foglalkozásokat és táborokat, drogprevenációs, kézműves, környezetvédelmi témában.

Műterem: Műterem bérlési lehetőséget biztosít kedvező áron a kortárs művészeknek. Az ebből befolyó pénz is az épület fenntartási költségét fedezné. Helye: felső szint, illetve a földszint – igénytől függően.

Színház: Évente néhány előadásnak teremtünk állandó helyszínt helyi és kistérségi színházak, színtársulatok bevonásával. Lehetőség szerint performansz-jellegű eseményeket is tartunk. Ehhez egy színházteremre és egy próba-, vagy stúdióteremre lesz szükség a kiegészítő infrastruktúra mellett.

Nemzetközi művészeti találkozók: Az épületet és az ott megjelenő művészeket nem csak a városi, hanem a nemzetközi művészeti vénába is bevonjuk. Ennek a legjobb módja a kapcsolatfelvétel más, ehhez hasonló intézményekkel, szervezetekkel és művésztelepekkel.

Laborok üzemeltetése: A pincehelyiségben kialakításra kerül egy fotólabor és egy videó vágó stúdió, melynek bevételei szintén a ház fenntartásához járulnak hozzá.

Blue Box: A videó vágó stúdió mellett kialakítunk egy blue boxot, melyet a helyi és kistérségi művészek, illetve a kreatív ipar kedvezményesen bérelhet.

Próbatermek: A szentendrei zenekarok nagy száma indokolná egy próbaterem létrehozását, mely az épület bevételeit növeli. Hosszabb távon egy stúdió kialakítása is szerepel terveink között. A Vujiicsics

Tihamér Zeneiskolával együttműködve próbatermeket biztosítanánk a szentendrei komolyzenei zenekarok és kórusok számára is.

Tükörterem: A központban kialakításra kerül két tükörterem, mellyel párhuzamosan a Dunaparti Művelődési Ház tükörterme megszűnhet. Így kétszeres kapacitással tudjuk fogadni a helyi és kistérségi táncsoportokat, művészi torna klubokat, gyógytorna csoportokat és sport klubokat.

Művészeti bolt: A bolt kínálatában megtalálhatóak a szentendrei és kistérségi fiatalok és fiatal felnőttek alkotásai, helyi kézművesek termékei, zenekarok CD-i, a művészek könyvei, katalógusai, kiadványai.

ElevenPont: A több éve sikeresen működő Tizenegylet Ifjúsági Egyesület közreműködésével egy újabb, a meglévő ElevenKerthez hasonló szabadtéri hely működtetése a kertben.

A Kálvária-domb aljában található épület ideális helyszíne a rendezvényeknek. Tehermentesítő szerepe lehet a Belváros forgalmának csökkentésében, új találkozási pontot hoz létre a városban. Mindezek mellett számos helyszűkével, avagy rossz állapotban lévő épülettel rendelkező intézmény is megfelelő otthonra lelhetne az épületben, valamint a DMH épületéből is áttelepíthetőek lennének egyes funkciók.

5.4 Ifjúsági rendezvények Szentendrén

Szentendrén már ma is léteznek azok az intézmények, helyek, műhelyek, amelyek lehetőséget adnak a fiataloknak közösségi programok megvalósítására, illetve a közösségi élmény átélésére. Ilyenek ma például a művelődési házak, de az ifjúsággal foglalkozó intézmények is, valamint a leendő ifjúsági ház is bekapcsolódik ezek sorába. Azonban az ifjúság ennek ellenére azt érzi, hogy a belváros szép lassan „alvó-várossá” válik, nem találják meg a nekik szóló programokat és szabadidő eltöltési lehetőségeket a városban.

Szentendrén jelenleg is sok ifjúságnak szóló programot szerveznek, azonban megfigyelhető, hogy ezek leginkább a kisiskolás generációnak szólnak. A Kulturális Központ programkínálatát ki kell bővíteni koncentrálna a 14-35 éves korosztályra. A fiatalok bevonását ifjúsági kedvezményrendszer kialakításával lehet eredményesebbé tenni, mivel a korosztály anyagi helyzete nem teszi lehetővé a rendezvények látogatását. Mivel Szentendre büszke művészetére és kultúrájára, ezért fontos, hogy a felnövekvő nemzedékek megismerjék és sajátjuknak érezzék azt.

További probléma, hogy több intézmény és szervezet programjairól nem tudnak a fiatalok, ezért ki kell alakítani a Kulturális Központban egy adatbázist, ahova minden városi ifjúsági programot be lehet, az intézményeknek be kell küldeniük, melyből a leendő ifjúsági honlapra kerülnének az információk.

5.5 Ifjúsági információs rendszer

Szentendrén nagy problémát okoz városi szinten, az ifjúság területén pedig fokozottan, hogy az információk megfelelően áramoljanak, eljussanak a korosztályhoz. Ahhoz, hogy az ifjúságot bevonjuk a városi életbe, hogy bekapcsolódhassanak a városi „vérkeringésbe” szükséges, hogy tájékozódhassanak a különböző eseményekről, rendezvényekről, koncertekről, sportolási lehetőségekről, stb. Az elavult tájékoztatási lehetőségek helyett a mai kornak megfelelő, korszerűbb és egyben kisebb kiadással járó lehetőségeket kell előnyben részesíteni.

Az információ a mai világban sosem látott jelentőséggel bír. Alapvető feladat az információ eljuttatása a város lakosságához és az ifjúsághoz a tudatosan felépített kommunikáció során. Biztosítani kell az információ oda-vissza áramlását is, mivel a folyamatos kapcsolat csak így képzelhető el.

Városunk ma az országban az egyik legjobban ellátott település az internet lefedettség tekintetében, a fiatalok legkönnyebben elektronikusan érhetőek el. A fiatalokra úgy lehet hatni, hogy elmegyünk oda, ahova ők járnak, és mivel a fiatalok nagy része ma már virtuális térben mozog, ezen a területen kell erősíteni a kommunikációt. A mai fiatal nemzedékeknek egy kutatás szerint 88 százaléka van fent például a Facebookon. A fiatalok ma már egyre kevesebbet néznek tévét, nem olvasnak újságot, minden információt az internetről szereznek be, ezért a városnak és a létrehozandó ifjúsági fórumoknak jelen kell lenniük a világhálón.

Szükséges létrehozni egy városi ifjúsági honlapot, ami minden fiatal számára releváns információt tartalmaz. Ennek a honlapnak és információs forrásnak meg kell jelennie a Facebookon is, valamint a megújításra váró városi honlapon. Az ifjúsági szervezetekkel és a diákönkormányzatokkal is többek között közösségi portálokon és elektronikus úton tervezzük a kapcsolattartást.

5.6 A biztonságos városról

Célunk egységes ifjúsági álláspontot kialakítani a közbiztonságról, annak fontosságáról, valamint az annak érdekében végzett munkáról, ugyanis a szentendrei fiatalok a korábbi felmérésekben második helyen említették fontossági sorrendben a város biztonságosságát.

A fiatalság véleménye szerint egy biztonságos városban élni sokkalta fontosabb annál, minthogy éppen milyen éjszakai szórakozó helyek üzemelnek, vagy melyek az aktuális programok városszerte. Ha ifjúságpolitikai célkitűzéseinknek, valamint a cselekvésnek logikus formát kívánunk adni, mindenképpen az alapoktól kell építkeznünk, ez pedig nem más, mint a közbiztonság javítása, valamint a rend fenntartása.

A szentendrei rendfenntartó szervek, a rendőrség, a közterület-felügyelet, a polgárőrség együttműködése kiváló, ennek ellenére sajnos rendszeresek a főként fiatalokat ért atrocitások a városban. A felelősség mindenkié. A szülőknek pontosan tisztában kell lenniük vele hová, miként engedik el gyermeküket, a gyermekeknek tisztában kell lenniük tetteik súlyával, illetve azok következményeivel, a rendvédelmi szerveknek pedig minden tőlük telhetőt meg kell tenniük, hogy ilyen esetek ne fordulhassanak elő, valamint nem utolsó sorban a szentendrei szórakozóhelyek a szabályok és a fiatalkorúakra vonatkozó törvények maximális betartása mellett kell, hogy üzemeljenek. Ezzel kapcsolatban a koncepció további javaslatokat tartalmaz.

Véleményünk szerint a törvényesség mellett való üzemelés valamint a törvények betartása, illetőleg betartatása eredményezőbb eljárás, mint a határok folyamatos szűkítése, a szórakozó helyek működési feltételeinek korlátozása. Kijelentjük azonban, hogy maximálisan egyetértünk, azon szórakozóhelyek mielőbbi bezárásával, melyek sorozatban nem tartják be a szigorú előírásokat.

Javasoljuk a szorosabb együttműködést a helyi, illetve a környékbeli települések kisebbségi önkormányzataival, valamint a civil lakossággal. Fontosnak tartjuk emellett kihangsúlyozni, hogy a lakossági tájékoztatás ebben az esetben sem maradhat a prioritási lista alján. A szórakozóhelyekről, a szabályokról, valamint az esetleges változásokról minden esetben tájékoztatni kell a lakosságot, hiszen ez mindannyiunk érdeke, a szülők és gyermekeik felé egyaránt.

A biztonságos város címszó alatt értjük, a közterületeken történő kéregetés, az illegális árusítás visszaszorítását is. A problémákat a megelőzéssel lehet leginkább orvosolni, melyre jó példa a térfigyelő kamerarendszer beiktatása, a szorosabb együttműködés a hatóságok között, valamint a rendszeres fórumok melyre meghívást kapnak az intézményvezetők, a bűnmegelőző szervek, valamint az önkormányzatok munkatársai. Ebben a szellemben kívánjuk továbbra is megőrizni és előrelépéseket tenni városunkban a biztonság és a rend területén!

6. Fiatalok részvétele a városi közéletben

*Zsenge fiataliságotmól fogva meggyőződésém,
hogy aki nem tevékeny részese a jövő alakításának,
az arra kárhoztatik, hogy elszenvedje azt.*

(Nicolas Sarkozy)

Szentendre városának meg kell teremtenie azokat a lehetőségeket, intézményesített formákat, amiken keresztül az ifjúsági korosztály elmondhatja a véleményét a városban őket érintő kérdésekről, saját programokat szervezhet és a városvezetés is megismerheti ezáltal a felnövekvő nemzedék gondolatait, melyek elősegíthetik Szentendre fejlődését.

6.1 Részvétel a döntéshozatalban

Az Európai Unió irányelvei kimondják, hogy a fiatalok érvényesíteni akarják azon jogukat, miszerint véleményt kívánnak nyilvánítani mindennapi életük összes területéről, a családról, az iskoláról, a munkáról, a csoportos tevékenységekről, a helyi ügyekről stb., és miközben így tesznek, nagyobb horderejű gazdasági, társadalmi és politikai ügyek részeseivé is válnak. A társadalmi részvétel megkívánja a fiataloktól, hogy új készségekre tegyenek szert, vagy, hogy fejlesszék a már meglévőket.

Az első lépés, amelyre általában saját közvetlen környezetükben (az iskolában, a kerületben, a városban, az ifjúsági házban, a szervezetekben stb.) kerül sor, döntő fontosságú. Ez a lépés ad lehetőséget arra, hogy a fiatalok szert tegyenek a következő szinteken történő lépések megtételéhez szükséges önbizalomra és gyakorlatra. A részvétel továbbá, különösen a helyi közösségekben, olyan változásokat eredményezhet, amelyek kézzel foghatóak, láthatóak, és amikről maguk a fiatalok is megbizonyosodhatnak. Ezen a szinten a fiataloknak nem csak a véleménynyilvánításra van lehetőségük, hanem arra is, hogy bekapcsolódjanak a döntéshozatali folyamatokba.

Második lépésként a fiatalok megérthetik, hogy a helyi téren ható döntések közül sokak a döntéshozatal magasabb szintjeire kerülnek, főként az Európai Uniót tekintve. Tehát a szintek közötti mozgás elősegítésére kapcsolatokat és hálózatokat kell létrehozni.

A részvétel során a fiatalok olyan készségekre tesznek szert, amiket aztán az élet más (gazdasági, társadalmi, kulturális, politikai stb.) területein és különféle intézményi környezetekben kell majd meggyőzően alkalmazniuk. A formális és nem formális nevelés szétválasztása csökkenti a hatékonyságot. Míg az iskola remek terepet nyújt a tanuláshoz és a részvételi mechanizmusok elsajátításához, a fiatalok szerint megvan az a hátránya, hogy ez az intézmény nem tekinti őket aktív polgároknak.

A fiatalok ellenzik a részvétel szimbolikus, valódi tartalom nélküli formáit. A konzultációs folyamatot ellenben jó módszernek találták, feltéve, ha azt eredményezi, hogy véleményeiket és javaslataikat valóban figyelembe veszik majd.

A fiatalok azon az állásponton vannak, hogy a közéletben való részvétel egyik fő feltétele a megfelelő jogi keret. Segítséget kell nyújtani az érintett struktúráknak, és hangsúlyozni kell a demokráciára való nevelés elvét. Az ifjúsági szervezetek sürgetik továbbá a részvétel minden formájának támogatását – legyen az hagyományos, vagy egészen újszerű. Ennek előfeltétele a létező és a jövőbeni új struktúrák elismerése és támogatása. Nagyobb forrásokra van szükség, mind időben, mind anyagiakban. Figyelembe kell venni a részvételt akadályozó (társadalmi, kulturális, fizikai, pszichológiai stb.) tényezőket, és mindenkinek megfelelő képzést kell biztosítani a polgári szerepvállalásról. Végül pedig, a fiatalok ragaszkodnak ahhoz, hogy véleményüket és hozzászólásaikat építsék be a döntésekbe, és erről tájékoztassák őket.

A javasolt programok, tevékenységek az alábbi elvekre épülnek:

- a helyi szint fontossága;
- annak szükségessége, hogy a közéletben való részvételt kiterjesszék a szervezetekhez nem tartozó fiatalokra is, és a nem csak kimondottan fiatalokat érintő kérdéskörökre;
- az iskola maradjon továbbra is a részvétel azon területe, amely prioritást élvez, bár a nem formális nevelés fontosságát is el kell ismerni;
- a fiatalok részvételének segítése nem korlátozódhat pusztán véleményük kinyilvánítására.

A helyi szintre vonatkozó javaslatok

- A helyi önkormányzatok Európa-szerte vezessenek be rugalmas és újszerű részvételi mechanizmusokat, különböző környezetekben (pl. iskolákban, sportközpontokban, szervezetekben stb.), amelyek közvetítőkre támaszkodnak, és amelyek lehetővé teszik a fiatalok számára, hogy maguk válasszák ki munkamódszereiket. Helyi eljárások segítségével meg lehetne teremteni a különböző döntéshozatali szintek és hálózatok közötti párbeszéd feltételeit a tapasztalatcsere és a legjobb gyakorlatok megosztása érdekében.
- Konzolidálni kell a területen dolgozók szerepét, el kell ismerni a részvételi folyamatokban támogatóként és közvetítőként elfoglalt fontos helyüket.

6.2 Szentendrei Diákönkormányzat és Ifjúsági Fórum

6.2.1 A diákönkormányzatokról általában

Ha az iskolai diákönkormányzatokra gondolunk, akkor meg kell különböztetnünk a működés jogi, szabályozási keretrendszerét és a mögöttük meghúzódó pedagógiai, nevelési célokat és értékeket. A diákönkormányzatok a közoktatásról szóló törvény szerint jönnek létre és működnek az iskolákban. Jogköreikről és hatásköreikről számos oktatási ágazati jogszabály rendelkezik. Ennek megfelelően jogi értelemben a diákönkormányzat a tanulók és a diákkörök érdekeinek képviseletére létrejövő szervezet az iskola falain belül. E tekintetben a diákönkormányzatok a diákok érdekeit képviselik, egyeztetnek az iskola vezetőségével, diák oldalról véleményezik az iskolai dokumentumokat, képviselik a tanulókat az iskolaszékben, egyszerűen védik a diákok érdekeit.

Bár a törvény más feladatot nem jelöl ki a diákönkormányzatoknak, a való életben a diákönkormányzatok fele sokkal inkább végez programszervezési, tanácsadói és információs feladatot, mint szűken értelmezett érdekképviseleti tevékenységet. Ugyancsak e tárgykörbe tartozik az iskolaújság és egyéb információs csatornák üzemeltetése, a felvállalt tanácsadói és közösségépítési feladatok.

E feladatok ellátása során a diákok tanulnak, tanítanak, tapasztalatokat szereznek és készségeiket fejlesztik napról napra. Pedagógiai értelemben a diákönkormányzati munka egy gyakorlóterep, segíti az együttműködési, a kommunikációs, a konfliktuskezelő készség fejlődését, saját tapasztalatokat ad szervezésben, tárgyalástechnikában, feladatok végrehajtásában és nem utolsósorban gazdálkodási, finanszírozási és pályázatkészítési ismereteket is szerezhetnek saját szervezetük működtetése révén.

Egy benyújtott írásos közérdekű javaslat, egy elkészített jegyzőkönyv, egy hétféle rendezvény hatékonyságát taglaló elemzés, egy beszámoló újságcikk önmagában csak papír az asztalon, de mögötte komoly érték, tanulási-fejlődési tapasztalat, saját élmények húzódnak meg. Ahol az iskola lehetővé teszi, és a diákokkal felismertetik, ott a diákönkormányzat az önmegvalósítás egyik színtere lehet. Ezen felül a diákönkormányzatok a politikai kultúra alapjait segítik elsajátítani, a közéleti munkára készítik fel és a szűkebb társadalom iránti tenni akarást, a közösség iránti igényt, a politikai attitűdök elmélyülését támogatják. Ezért elvitathatatlan tény, hogy a diákönkormányzati

munka hasznos és pedagógiai értelemben is hozzáadott értéket teremt, hozzájárul a diákok aktív közéleti fejlődéséhez és későbbi felnőtt éveikben elérhető sikereikhez.

6.2.2 Szentendrei Diákönkormányzat

Szentendre városának célja, hogy elősegítse a fiatalok részvételét a városi közéletben, ezzel hozzájárulva az ifjúság bevonásához a városi ügyek alakításában. A cél elérése érdekében létre kell hozni a városban működő középfokú oktatási intézmények diákönkormányzatainak delegáltjaiból álló Szentendrei Diákönkormányzatot.

A fiatalok részvétele az ifjúsági és városi életben több területen szükséges és kívánatos. A városi diákönkormányzat lehetséges feladatai, sokrétűek lesznek, ugyanis:

- tagjai képviselik a delegáló iskolák és az oda járó diákok véleményét, érdekeit
- tagjai tájékoztatják a középiskolájuk tanulóit a városi ifjúsági ügyekről, rendezvényekről
- képviselője részt vehet az önkormányzat kötelező ifjúsággal kapcsolatos munkájában, javaslatokat, véleményeket fogalmaz meg, különböző szakigazgatási és szakmai döntések kialakításánál képviseli az ifjúság érdekeit
- segíti az önkormányzat intézményei és az ifjúság közötti kommunikációt és koordinációt, áttekinti az egyes intézmények munkáját és összegyűjtheti azok fiatalokkal kapcsolatos tevékenységeit, javaslatot tehet a működés javítására
- az ifjúsággal foglalkozó szolgáltatások és intézmények vezetőinek stratégiájáról véleményt mond
- képviselője részt vesz az ifjúsági ügyeket érintő döntéshozatalban az önkormányzat keretein belül
- visszacsatolást nyújt a döntéshozók számára az ifjúsági koncepcióban megfogalmazottak végrehajtásáról, az ifjúsági cselekvési terv kétévenkénti felülvizsgálatáról
- szervezi és segíti a szentendrei iskolák közötti sport és kulturális programokat, valamint a fiatalok bevonására építő városi ünnepeket
- közcélú és közösségi szintű tevékenységekben vesz részt a városban, melyeken képviseli az ifjúságot
- koordinálja a városi szintű nemzetközi ifjúsági kapcsolatokat
- diákprogramokat szervez, együttműködve a városi kulturális intézményekkel
- javaslatot tesz a városi kitüntető díjak és a fiatalok részére biztosított ösztöndíjak odaítélésére
- elfogadja saját Szervezeti és Működési Szabályzatát

A városi diákönkormányzat munkáját és gazdálkodását az önkormányzat ifjúsággal foglalkozó bizottsága felügyeli és segíti. Tanácskozási joggal ülésein részt vehetnek az önkormányzat képviselői, a városi diákönkormányzat korábbi tagjai, a Szentendrei Ifjúsági Fórum képviselője, az általános iskolákat képviselő diákok a diákpolgármester választásról, a meghívott ifjúsági szervezetek képviselői és a szentendrei középiskolába járó, érdeklődő diákok, valamint további meghívottak.

A széles körű feladatok ellátásához a város biztosítani fogja intézményeinek együttműködését, a szervezeti hátteret, a részt vevő fiatalok részletes tájékoztatását, a megfelelő működéshez szükséges erőforrásokat és a diákönkormányzat tagjainak képzését a feladatok magas szintű elvégzése érdekében. A Szentendrei Diákönkormányzat működésének feltételeit, tagjai és tisztségviselői választásának módját és részvételét az önkormányzati döntéshozatalban az érintettek bevonásával zajló egyeztetési folyamat után, egy közeljövőben megszülető önkormányzati rendelet fogja szabályozni.

6.2.3 Szentendrei Ifjúsági Fórum

A Szentendrei Diákönkormányzat természeténél fogva csak a középiskolás korosztályt képviseli, így ki kell alakítani a 18-35 éves korosztály részvételi feltételeit, beleszólási lehetőségeit is a városi ifjúsági ügyekbe. Ennek érdekében összehívásra kerül a Szentendrei Ifjúsági Fórum, melynek tagjai a szentendrei ifjúsági szervezetek és ifjúsági csoportok képviselői, a későbbiekben a városba költöző felsőoktatási intézmények hallgatói önkormányzatainak képviselői, a Szentendrei Diákönkormányzatok jelenlegi és korábbi képviselői, valamint az ifjúsági kérdések iránt érdeklődő szentendreiek. Ez a fórum félévente kerülne megrendezésre, de felállíthat olyan munkaszervezetet, ami gyakrabban ülésezve kiválasztott területeken dolgozik. A fórum feladatai a következők lennének:

- tagjai tájékoztatják a szentendrei fiatalokat a városi ifjúsági ügyekről, rendezvényekről
- részt vehet az önkormányzat kötelező ifjúsággal kapcsolatos munkájában, javaslatokat, véleményt fogalmaz meg, különböző szakigazgatási és szakmai döntések kialakításánál, képviseli az ifjúság érdekeit
- visszacsatolást nyújt a döntéshozók számára az ifjúsági koncepcióban megfogalmazottak végrehajtásáról, az ifjúsági cselekvési terv kétévenkénti felülvizsgálatában részt vesz
- feladata a helyi ifjúsági élet ösztönzése, felpozícióba hozása, ifjúsági programok szervezése
- az ifjúsági szervezeti működés fejlesztése, mely egyben a fiatalok szervezetben és a városban betöltött szerepét, a helyi humán erőforrásokat is fejleszti
- segíti a fiatalok szerveződéseinek létrejöttét, megerősödését, ifjúsági események szervezését, olyan programok kidolgozását, amelyek segítenek a fent említett célok megvalósulásában
- konferenciát, képzéseket szervezhet, pályázati programokat valósíthat meg.
- külső, esetleg országos, európai támogatások, pályázatok esetén keretet ad megvalósításukhoz és a programok megvalósításban részt vesz
- helyi források mozgósítása, önrész behozatala valamely pályázatokhoz

Az ifjúsági fórum munkáját az önkormányzat ifjúsággal foglalkozó bizottsága felügyeli és segíti. Tanácskozási joggal ülésein részt vehetnek az önkormányzat képviselői. A feladatok ellátásához a diákönkormányzatokhoz hasonlóan a város biztosítani fogja intézményeinek együttműködését, a szervezeti háttérrel, a részt vevő fiatalok részletes tájékoztatását. A Szentendrei Ifjúsági Fórum működésének feltételeit az érintettek bevonásával zajló egyeztetési folyamat után a már említett önkormányzati rendelet fogja szabályozni.

6.2.4 Az önkormányzat szerepe és feladatai

A helyi önkormányzat feladata lenne a modell szerint a fentiek koordinálása és a szükséges erőforrások biztosítása, menedzselése. Ilyen formában az önkormányzat feladata a tárgyi eszközök, ingatlanok kezelése, a szükséges infrastruktúra biztosítása és karbantartása, a számítógépes elérhetőség biztosítása, valamint a jogképeség biztosítása szerződések megkötéséhez. A munka során lényeges, hogy az elért eredmények és a finanszírozási források is egyértelműen beazonosíthatóak legyenek, azok ne keveredjenek más forrásokkal és programokkal, ne zavarják a tisztánlátást és ne mossák össze az általános támogató tevékenységeket sem, ugyanis így a tevékenységek tényleges költségeiről nem kapnánk információkat.

A hivatal dolgozói közül ki kell nevezni a fiatalok ügyeivel foglalkozó ifjúsági referenst, aki nem intézményesen kapcsolódik az ifjúsági intézményrendszerhez, mivel felügyeleti, ellenőrzési jogköre csak az önkormányzatnak van. Feladatköre alapvetően két nagy csoportra bontható: az egyik az önkormányzat működése során az ifjúsági szempontok érvényesítése az adminisztrációban, a másik a fejlesztő jellegű ifjúsági munka a városban.

Az ifjúság érdemi bevonása érdekében ki kell dolgozni egy képzési rendszert a létrehozandó diákönkormányzat tagjainak, akik ezáltal megfelelő minőségű munkát tudnak végezni az ifjúsági életben, megismerik a rendezvényszervezés alapjait, hatékonyan tudnak részt venni a városi döntéshozatalban és megismerik a közéletben való részvétel lehetőségeit.

Mindezek megvalósításához szükséges az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítása, az ifjúságról szóló rendelet megalkotása, az ifjúsági cselekvési terv elfogadása.

6.3 Az ifjúság felé nyitott önkormányzat

Szentendre Város Önkormányzata nyitott az ifjúság fokozott bevonására a különféle közszolgáltatásokat ellátó intézmények, valamint a közigazgatás intézményesített területein, szoros egyetértésben a Regeneráció néven futó kormányzati programtervvel.

A Regeneráció program a közigazgatási szféra megismertetése a fiatal generációval, ezáltal közelebb hozva őket a közvetlen döntéshozatalhoz. Szentendre alvó várossá titulálásának háttérében a szórakozási lehetőségek hiánya mellett a megkeresett fiatalok egyértelműen azt állították, hogy nincsenek tisztában a különféle állás lehetőségekkel. Sokan gondolják, hogy a város szolgálatában kívánnának tevékenykedni az iskolák elvégzése után, ám a tapasztalataik szerint ezen tevékenységről kevés, vagy semmilyen tájékoztatást nem kapnak. Ebből is fakad, hogy az agglomerációból a legtöbben a fővárosba járnak dolgozni, szórakozni, tanulni stb. Ezen folyamat visszafordítására tett kísérletek között kiemelt szerepet játszhat, ha az önkormányzat fokozatosan megismerteti a közigazgatási tevékenységet az ifjú generáció körében. Első lépésként a már említett Szentendrei Ifjúsági Fórum állhatna, mely jó táptalajt biztosíthat a megismeréshez és a megismertetéshez. Ezen felül a regeneráció programtervvel együttműködve, szakmai fórum és közigazgatási expo keretében közelebb hozzuk a közigazgatást lokális szinten, a helyi fiatalokhoz. Ezzel segíthetjük elő az önkormányzatról és a bürokráciáról kialakult negatív kép lerombolását, valamint a hivatali munka megismertetését és megszerettetését a helyi fiatalokkal, akik később, már tényleges tapasztalatok és élmények alapján pályázhatnak a különféle állásokra. Közérdek, hogy a helyi közügyekben való döntéshozatalban olyan személyek játszanak szerepet, akik a városban élnek mindennapjaikat, elsősorban olyan fiatalokat célozzon ezen tevékenység hirdetése, akik Szentendrét ténylegesen otthonuknak érzik, így elkerülhető, hogy a városi közügyek intézését, olyanok végezzék, akik nem Szentendrén laknak, nem érzik át a város mindennapi problémáit. A szakmaiság természetesen mindenek felett álló prioritás, ám célszerű a helyi közügyeket szentendrei kezekbe adni.

Az ifjúság centrikus feladatkezelés az önkormányzat, a diákönkormányzatok, az oktatási intézmények szoros együttműködésével valósíthatja meg a közigazgatási szféra megismertetését és megszerettetését az ifjúság körében. Ezen program és a közigazgatási expo meghívott előadók segítségével zajlana, a helyi fiatal nagyközönséghez szólna, valamint a városi projektek, tervek, pályázatok is megjelenhetnek, elérhetőek volnának a további megismertetés céljából.

6.4 Kistérségi ifjúsági összefogás

Szentendre, mint a tizenhárom dunakanyari és pilisi település kistérségi központja természetes módon a környékbeli ifjúság kedvelt találkozóhelye, emellett szerepéből is adódóan iskolaváros, ahol a kistérségi fiatalok nagy része a középiskolai tanulmányait végzi. Több ifjúsággal foglalkozó intézmény már jelenleg is kistérségi kezelésben van. Szentendrének ezért kiemelt szerepe van a kistérségi társulás településein élő fiatalok felé való nyitásban. Kezdeményezni kell a kistérségi szintű ifjúsági összefogást, esetlegesen egy későbbi, kistérségi szintű ifjúsági koncepció elfogadását, mely nem csak eseti jellegű egyeztetések, együttműködések létrehozását segítené elő, hanem az ifjúsági korosztály problémáinak térségi szintű kezelését tenné lehetővé.

7. Összegzés

„Szentendre legyen a fiatalok városa!” – így egészítenénk ki a Dumtsa Jenő Városfejlesztési Stratégia legfontosabb céljait, mely a jövőről így fogalmaz: „Szentendre jövőképében a művészetek, a fény és a nyugalom mediterrán hangulatú városa, ahol minden generáció otthon érzi magát. Élhető és megélhető biztosító város, mert élő, az adottságaival élni tudó és folyamatosan megújuló. A várost és szolgáltatásait használják éjjel-nappal, télen-nyáron az ott lakók éppúgy, mint a kistérségben élők, vagy a vendégek, ezért Szentendre pezsgő város marad a jövőben is. A Szentendrén felnövő Szentendrén alapítanak családot és vállalkozást. Így Szentendre 20 év múlva sem lesz öreg város.”

Ahhoz, hogy mindezen célok megvalósuljanak szükséges a város ifjú nemzedékének a bevonása a jövő alakításába. Ezért született meg ez az ifjúsági koncepció, melynek célja, hogy a szentendrei fiatalok otthon érezhessék magukat városukban. Ehhez meg kell teremteni a feltételeket az ifjúság bevonásával a város közéletébe, megfelelő információkkal kell ellátni őket a város által nyújtott lehetőségekről. Olyan környezetet kell biztosítani, ahol megtalálják a számukra megfelelő szabadidős, szórakozási és sport lehetőségeket, a tehetségeket támogató, egyben az eseteket felkaroló, magas színvonalú oktatással egyetemben.

Az ifjúsági koncepció megalkotásával még nem zártuk le a munkát, ez csak a kezdő lépés megtétele, hiszen a felnövekvő generációk igényei folyamatosan változnak, ezért kidolgozandó a fiatalok képviselőinek, a polgármesteri hivatal munkatársainak és az önkormányzat tagjainak részvételével egy két évente felülvizsgálandó cselekvési terv, mely a koncepció megvalósításának gyakorlati lépéseit tartalmazza. Ehhez a munkához bárki csatlakozhat, hiszen Márai Sándor szavaival élve:

„Tudom, hogy az ifjúság nem idővel lemérhető életszakasz, egyszerűen csak állapot, melynek kezdetét és végét nem lehet évszámokkal jelölni. Az ifjúság nem kezdődik a pubertással, s nem végződik egy bizonyos napon, mondjuk negyvenéves korunkban, virágvasárnapján, délután hatkor. Az ifjúság, ez a különös, egyáltalán nem "viharos" életérzés, megtörténhet velünk, mikor nem is készültünk fel hozzá, s nem is várjuk különösebben. Szomorú, tiszta és önzetlen állapot ez.”

Források

Dumtsa Jenő városfejlesztési stratégia (2007)

Dumtsa Jenő integrált városfejlesztési stratégia (2008)

Ifjúsági Konzultáció és a kérdőíves kutatás eredményei (2007)

Kutatási beszámoló a szentendrei fiatalok egészségi állapotáról, életmódjáról, szerhasználati szokásairól (2011)

Ifjúsági Ház koncepció (2007) és aktualizált változata (2010)

Duna Munkacsoport munkaanyag – Ifjúsági célok, igények, elgondolások (2010)

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának Ifjúságpolitikai Koncepciója (2006)

Diákönkormányzatok az iskolán kívül – Diák és ifjúsági közéletiség a településen, kistérségben, régiókban (2006)

Helyi önkormányzat és az ifjúság – a települési ifjúsági tanácsok működése (2006)

Az Európai Bizottság Fehér Könyve – Új lendület Európa fiataljai számára (2001)

Európa – Fiatalok – Részvétel szöveggyűjtemény az ifjúsági terület európai megközelítéseiről és irányelveiről (2009)